

T.C.
KONYA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
RESİM İŞ EĞİTİMİ BİLİM DALI

AMERİKA'NIN TEXAS EYALETİ HOUSTON İLİNDE
YAŞAYAN (7-9) YAŞ ARALIĞINDAKİ ÇOCUKLARIN
RESİMLERİNİN (Şema, Renk ve Uzunluk) AÇISINDAN
İNCELENEREK KONYA ÖRNEĞİ İLE
KARŞILAŞTIRILMASI

Hamid AYDEMİR
095217021004

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Yrd. Doç. Dr. Ayşe OKUR

Konya 2012

T.C.

KONYA ÜNİVERSİTESİ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde, bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini; tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu; ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Hamid AYDEMİR

A handwritten signature in blue ink, corresponding to the name Hamid Aydemir, written over a faint circular stamp.

T.C.
KONYA ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Hamid AYDEMİR tarafından hazırlanan “Amerika’nın Texas Eyaleti Houston İlinde Yaşayan (7-9) Yaş Aralığındaki Çocukların Resimlerinin (Şema, Renk ve Uzam) Açısından İncelenerek Konya Örneği İle Karşılaştırılması” başlıklı bu çalışma 04.04.2012 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Yrd. Doç. Dr. Ayşe Akkurt

Başkan İmza

Yrd. Doç. Dr. Mehmet BÜYÜKCANGA

Üye İmza

Yrd. Doç. Dr. İsmail Şenmez Filtan

Üye İmza

T.C.
KONYA ÜNİVERSİTESİ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

ÖNSÖZ

Bu çalışmada, Amerika'nın Texas Eyaleti Houston İlinde Yaşayan (7-9) Yaş Aralığındaki Çocukların Resimlerinin (Şema, Renk ve Uzam) Açısından İncelenerek Konya Örneği İle Karşılaştırılması amaçlanmıştır.

Araştırmanın planlanması, uygulanması, değerlendirilmesi ve sonuçlandırılması sürecinde, eleştirileri ve açıklamaları ile bana yol gösteren Danışmanım Yrd. Doç. Dr. Ayşe OKUR'a,

Çalışmamızın Türkçe Dil Bilgisi kurallarına uygunluğunu kontrol ederek, hataların düzeltilmesi ve son şeklin verilmesi hususunda değerli katkılarını esirgemeyerek, çalışmamızı redakte etmiş olan Yrd. Doç. Dr. Ertan ENGİN'e

Fikir ve düşünceleri ile bana yol gösteren, manevi desteği ile her zaman yanımda olan Yrd. Doç. Dr. Nihat ŞİRİN'e,

Hayatımın her anında yanımda olan, sevgi ve desteğini benden esirgemeyen aileme,

Teşekkür Ederim.

Hamid AYDEMİR

Konya/ 2012

T.C.
KONYA ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Hamid AYDEMİR	Numarası	095217021004
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı / Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı		
	Danışmanı	Yrd. Doç. Dr. Ayşe OKUR		
Tezin Adı		Amerika Texas Eyaleti Houston İlinde Yaşayan (7-9) Yaş Aralığındaki Çocukların Resimlerinin (Şema, Renk ve Uzam) Açısından İncelenerek Konya Örneği İle Karşılaştırılması		

ÖZET

Çocukların sanatsal faaliyetleri küçük yaşlardan itibaren başlar. Bu genelde karalamalar şeklinde olur ve süreç içerisinde çeşitli aşamalardan geçerek gelişir. 7-9 yaş aralığındaki çocukların sanatsal gelişimlerini incelemek amacıyla Yüksek Lisans Tez konusu başlığı olarak, “*Amerika’nın Texas Eyaleti Houston İlinde Yaşayan (7-9) Yaş Aralığındaki Çocukların Resimlerinin (Şema, Renk ve Uzam) Açısından İncelenerek Konya Örneği İle Karşılaştırılması*” seçilmiş ve araştırmalar bu doğrultuda gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın 1. Bölümünde; ele aldığımız konuyu daha anlaşılır kılabilecek “Giriş” niteliğinde bilgiler verilmiş, araştırmanın amacı, önemi, kapsam ve yöntemi belirtilmiştir. Araştırmanın 2. Bölümünde; sanat eğitimi ve çocuğun gelişim dönemleri hakkında bilgi verilmiştir. Araştırmanın 3. Bölümünde; çocuğun sanatsal gelişimi (çizgisel gelişim basamakları), çocuk resimlerinde görülen genel özellikler ve sanat eğitimi alanında uzman kişilerin çocuk resimlerine yönelik görüşleri hakkında bilgi verilmiştir. Araştırmanın 4. Bölümünde; Amerika Texas Houston ve Türkiye Konya’da izin alınan 10 ilköğretim okulunda yapılan uygulama sonucunda nitelik açısından başarılı görülen 60 çalışma değerlendirmeye alınmış ve teknik, kompozisyon, perspektif, oran-orantı, figür çizimi, renk kullanımı, yazı ve simgeler

başlıkları altında analiz edilmiştir. Sonuç kısmında Amerika Texas Houston ve Türkiye Konya'daki çocukların resimlerinde görülen benzer ve farklı özellikler karşılaştırılarak araştırma tamamlanmıştır.

Anahtar kelimeler: 7-9 yaş çocuk resimleri.

T.C.
KONYA ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Hamid AYDEMİR	Numarası	095217021004
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı / Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı		
	Danışmanı	Yrd. Doç. Dr. Ayşe OKUR		
Tezin Adı		Comparison Pictures of the Children Who are Between Seven and Nine Ages Living in Houston Province Texas State America and Konya Turkey, Examples for Examining Schema, Colour and Space		

SUMMARY

The art activities of children start from little ages. This is generally like drawings and develops with various processes within time. For the purpose of researching art developments of children who are between seven and nine ages, as title of master thesis topic, " *Comparison pictures of the children who are between seven and nine ages living in Houston province Texas state America and Konya Turkey, examples for examining schema, colour and space* " is selected and researchs are made in this direction.

In the first part of the research; some information was given as an entry to make the topic more clear and the aim, importance, content and method of the research are specified. In the second part of the research; some information was given about art education and the development periods of child. In the third part of the research; some information was given about child's art development (linear development steps), the general features seen on child pictures and the opinions of the people who are experts on art education, about children pictures. In the fourth part of the research; in ten primary schools located in Houston Texas America and Konya Turkey, as a result of the application, sixty studies which are successful for quality were evaluated and were analyzed under the titles of technique, composition,

perspective, rate - proportion, drawing of figure, usage of colour, writing and symbols. In the conclusion part; similar and different features seen on pictures of the children who are from Houston Texas America and Konya Turkey were compared and the research was completed.

Keywords: Pictures of children who ara between seven and nine ages.

T.C.
KONYA ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Yaşamın İlk Beş Yılında Dil Gelişiminde Görülen Temel Aşamalar

İçindekiler

BİLİMSEL ETİK SAYFASI	i
YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU	ii
ÖNSÖZ	iii
ÖZET	iv
TABLolar LİSTESİ	viii
İçindekiler	ix
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Cümlesi	2
1.2. Araştırmanın Önemi	2
1.3. Araştırmanın Amacı	3
1.4. Varsayımlar (Sayıtlar)	3
1.5. Sınırlılıklar	4
1.6. Tanımlar	5
1.7. Araştırmanın Yöntemi	10
1.8. Araştırmanın Modeli	11
1.9. Verilerin Toplama Yöntemleri	11
1.10. Evren ve Örneklem	11
1.11. Verilerin Analizi ve Yorumlanması	12
BÖLÜM II	14
2. Sanat Eğitimi ve Çocuğun Gelişimi	14
2.1. Sanat Eğitimi	14
2.2. Sanat Eğitiminin Gerekliliği	14
2.3. Sanat Eğitiminin Amaçları	15
2.4. Sanat Eğitiminin İşlevleri	16
2.5. Çocukların Gelişim Dönemleri	17
BÖLÜM III	25
3. Çocuğun Sanatsal Gelişimi	25
3.1. Çizgisel Gelişim Basamakları	25
3.2. Karalama Evresi (2-4 Yaş)	26
3.3. Şema Öncesi Evre (4-7 Yaş)	27
3.4. Şematik Evre (7-9 Yaş)	28

3.5	Şematik Dönemin Genel Özellikleri:	30
3.6	Gerçekçiliğin Doğuşu (Çete Çağı) (9-11 Yaş).....	30
3.7	Mantık Çağı (11-13 Yaş)	32
3.8	Gerçeklik Evresi (13 Yaş Ötesi)	32
3.9	Çocuk Resimlerinde Görülen Genel Özellikler	33
3.10	Sanat Eğitimi Alanında Uzman Kişilerin Çocuk Resimleri Hakkında Görüşleri ..	36
BÖLÜM IV		38
4.	BULGULAR VE YORUMLAR.....	38
4.1	7-9 Yaş Aralığı Çocuk Resimlerinin Şema, Renk, Uzam Açısından Analizi	38
4.2	Amerika Texas Houston Çocuk Resimleri Analizi	39
4.2.1	Harmony School of Art Çocuk Resimleri	39
4.2.2	Harmony School of Excellence Çocuk Resimleri	45
4.2.3	Harmony School of İngiunity Çocuk Resimleri	51
4.2.4	Harmony School of İnovation Çocuk Resimleri	57
4.2.5	Harmony School of Science Çocuk Resimleri	63
4.3	Türkiye Konya Çocuk Resimleri Analizi.....	69
4.3.1	Ahmet Hazım Uluşahin İlköğretim Okulu Çocuk Resimleri	69
4.3.2	Mareşal Mustafa Kemal İlköğretim Okulu Çocuk Resimleri	75
4.3.3	Şeker İlköğretim Okulu Çocuk Resimleri	81
4.3.4	Ayşegül Nesrin İlköğretim Okulu Çocuk Resimleri	87
4.3.5	Mehmet Beğen İlköğretim Okulu Çocuk Resimleri.....	93
SONUÇ		99
ÖNERİLER.....		103
KAYNAKÇA.....		105
EKLER.....		109
ÖZGEÇMİŞ		111

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

İnsanlık tarihine bakıldığında zaman, sanatın başlangıçtan beri insanlığın ayrılmaz bir parçası olduğunu görmek mümkündür. İlk insanların dile getirmiş oldukları ilk şarkılardan, yaptıkları ilk danslardan ve avcılarının avlarını ilk kez mağara duvarlarında resmetmelerinden; anne babaların çocukları için ilk kahramanlık hikayelerini anlatmaya başlamalarından günümüze kadar geçen süreç içerisinde sanat, insan yaşamının betimlenmesini, anlatılmasını ve kökleşmesini sağlamıştır. Sanat toplumun her yeni kuşağını bir öncekine bağlayan, dolayısıyla insanlığın sürekliliğini sağlayan önemli alanlardan biridir. Bu görevini yeni kuşağı bir çok açıdan bilgilendirerek, eğiterek, donatarak yapmaktadır (Özsoy, 2003: 18-19). Sanat için söylemiş olduğumuz bir çok şeyi eğitim için de söylemek mümkündür.

Eğitim insanlığın varoluşundan beri daima ola gelmiştir; günümüzde de insanlığın uygarlık düzeyi ne olursa olsun her toplumda eğitime ihtiyaç duyulmaktadır. En ilkel kabileden bile insanoğlu bir taraftan temel ihtiyaçlarını karşılamak için kullandığı araçları geliştirmeye çalışırken bir taraftan da toplumdaki çocuk, genç ve diğer yetişkinlere, örgün olmayan bir eğitim vermeye çalışmıştır. Böyle bir toplumda bile birey, bir şekilde çevre ile etkileşim içerisine girerek bir takım şeyleri öğrenmiştir ve öğrenmektedir. Öğrenmenin olduğu her durum ve her şartta, insan davranışlarını değiştiren bir eğitim sürecinden söz edilebilir (Varış, 1991: 12). Eğitimin bu davranış değişikliğindeki temel amacı ise; toplumun gelişmesine, ilerlemesine ve medeniyet sahibi olma yolunda bir üst basamağa çıkmasına yardımcı olmaktır.

Toplumun bilimsel, ekonomik, kültürel ve sanatsal açıdan değişim ve gelişimi, ancak o toplumu oluşturan bireylerin eğitilmesi ile mümkün olabilir. Eğitim, toplumun bünyesinde bulunan düşünce, beden ve ruhsal değerleri gelişmiş çağdaş bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Yalnızca geçmişi ve bugünü değil, toplumun geleceğini de düşünerek bireyleri araştıran, bulan, üreten ve ürettiğini geliştirip ilerleten bir yapıya yönelir (Ünver, 2002: 23).

1.1. Problem Cümlesi

Dinamik bir olgu olan çocukta sanat kendini bir “düşünme dili” olarak gösterir. Çocuk dünyayı kendi algıladığı biçimde görür ve bunu kendi ifade kabiliyeti çerçevesinde resimlerinde yansıtmaya çalışır. Dıştan her hangi bir müdahale olmaksızın yapılan resimler, çocuğun iç dünyasını yansıttığından dolayı iyi analiz edildikleri takdirde bize çocukların gelişimleri hakkında önemli bilgiler sunar. (Yavuzer, 2009a: 11, 13).Ancak sanat eğitimi anlayış ve uygulamalarından kaynaklanan birtakım sorunlar bulunmaktadır. Bu sorunlar her ne kadar okulöncesi eğitimden yüksek öğretime kadar hemen hemen tüm dünyada aynı özellikleri gösterse de çeşitleri, boyutları ve öncelikleri ülkeden ülkeye değişiklik göstermektedir (Artut, 2002: 122). Ülkeler arası sanat eğitimindeki bu değişikliğin nedeni net bir şekilde ortaya koyulamamıştır. Bu da iki farklı ülkede yaşayan çocukların sanat eğitimi gelişimi hakkında bilgi sahibi olmayı zorlaştırdığında problem teşkil etmektedir.

1.2. Araştırmanın Önemi

Küçük yaştaki çocuklar, henüz dil yetileri kendilerini ifade edecek kadar gelişmediğinden resim, onlar için sözcüklerden daha güçlü bir anlatım aracı olma özelliğine sahiptir. Çocuk kendisini resim yoluyla daha iyi ifade ettiğinden, çizmiş olduğu resimlere bakılarak iç dünyası ve büyüme süreci hakkında önemli bilgilere ulaşılabilir (Yavuzer, 2009a: 13). Bu da sanatın, sanat eğitiminin çocuğun hayatında ne kadar büyük bir öneme sahip olduğunu göstermektedir.

Çocuklar hem kalıtım özellikleri bakımından hem de yetişme şart ve koşullarına bağlı olarak zihinsel, fiziksel, ruhsal yönlerden farklı yapı özelliklerine sahip olabilirler. Çocukların içinde buldukları toplumsal yapı, ekonomik ve kültürel çevre onların gelişim düzeylerini etkiler. Aynı yaş guruplarında olmalarına rağmen eğitim açısından aynı hazır bulmuşluk içerisinde olmayabilirler. Ülkenin genel yapısıyla yakından ilgili olan bu gerçek eğitimciler tarafından tespit edilmeli ve

çocukların eğitim yaşamları buna göre düzenlenmelidir (Ünver, 2002: 31). Aynı ülke sınırları içerisinde yaşayan çocukların gerek eğitim, gerek sanat eğitimi açısından farklı özelliklere sahip olduklarını görmek mümkündür. Bu nedenle iki farklı ülkede yaşayan, farklı kültür ve aile yapılarına sahip olan çocukların sanat eğitimi açısından ne gibi farklılıklara sahip olduklarını araştırmak, öğrenmek ve yazılı olarak belgelemek büyük bir önem taşımaktadır.

1.3. Araştırmanın Amacı

Araştırmadaki temel amacımız:

1. Aynı yaş (7-9) özelliklerine sahip farklı iki ülkede yaşayan çocukların sanat eğitimi gelişimi açısından aynı özellikleri gösteriyorlar mı?
  - a.) Aynı özellikleri gösteriyorlarsa bu özellikler nelerdir?
    - 1.) Figür çizimi konusunda aynı özellikleri gösteriyorlar mı?
    - 2.) Renk seçimi konusunda aynı özellikleri gösteriyorlar mı?
    - 3.) Mekân çizimi konusunda aynı özellikleri gösteriyorlar mı?
  - b.) Farklı özellikler gösteriyorlarsa, bu farklılıklar nelerdir?
    - 1.) Aile yapılanmasındaki farklılıklar çocukların resimlerine yansımakta mıdır?
    - 2.) Kültürel farklılıklar çocukların resimlerine yansımakta mıdır?

gibi soru cümlelerine cevaplar (yanıtlar) bulmaktır.

1.4. Varsayımlar (Sayıtlar)

Varsayım (Sayıtlı) yapılan araştırmanın süreç ve sonucunu önemli ölçüde etkilediği düşünülen ve doğruluğu desteklenmekle birlikte halen tartışmalı, kuram, ilke ve uygulamalar ile ilgili araştırmacının yapmış olduğu gerekçeli “kabul” dür (Karasar, 1995: 32). Bu araştırma kapsamında incelemiş olduğumuz iki farklı kıta ve iki farklı ülke de yaşayan, farklı kültürlere sahip olan (7-9 yaş) çocuklarda:

- Resimde plan, kompozisyon ve perspektif duygusu

- Mekân kavramı
- İnsan figürü profili
- Cinsiyet farklılıkları ve buradan kaynaklanan ayrılıklar
- Süsleme ve renk kullanımı
- Çizim ve boyamada bazı parçaların abartılı, bazı detayların yok edilmesi
- Yazı ve simgeler
- Teknolojiye duydukları ilgi
- Resimlerde ele alınan konulardaki farklılıklar, gibi yönler araştırmanın varsayımlarını oluşturmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

- 2010-2011 eğitim-öğretim yılı içerisinde Amerika Texas Houston ilinde bulunan Harmony School of Art, Harmony School of Excellence, Harmony School of Ingenuity, Harmony School of İnovation, Harmony School of Science ve Türkiye Konya ilinde bulunan Ahmet Hazım Uluşahin İlköğretim Okulu, Mehmet Beğen İlköğretim Okulu, Ayşegül Nesrin İlköğretim Okulu, Mareşal Mustafa Kemal İlköğretim Okulu, Şeker İlköğretim Okulu ile sınırlıdır.

- Seçilen bu okullara devam eden 7-9 yaş aralığındaki ilköğretim 1, 2 ve 3.sınıf öğrencilerine görsel sanatlar dersi kapsamında, “ Aileniz ile ilgili bir resim çiziniz” (Draw a picture about your family) konulu resim uygulaması ile sınırlıdır.

- Uygulama sonucunda elde edilen resimler çizgisel gelişim basamakları göz önünde bulundurularak renk, şema ve uzam açısından analiz edilmiştir. Son olarak da

analiz edilen resimler, farklı iki ülkede yaşayan öğrencilerin resimlerindeki benzer ve farklı özelliklerinin karşılaştırıldığı bir değerlendirme ile sınırlandırılmıştır.

1.6. Tanımlar

Bu çalışmada yer alan kavramlar aşağıda tanımlandıkları anlamda kullanılmıştır.

Sanat

Sanat, sanatçı ile izleyen arasında, toplumlar arasında ve bunların da ötesinde çağlar arasında bir iletişim aracı olma gücüne sahiptir. Öyle ki, reel dünyanın yok edici etkilerini aşarak binlerce yıl öncesini günümüze sunma özelliğine sahiptir. Bugün geçmiş hakkında bilgi sahibi olup bir takım değer yargıları eleştirebiliyor olmamızı sanatın erişilmez gücüne borçluyuz. Çünkü sanat, kültürlerin somutlaşıp, biçim almış bir anlatıdır; dünü anlattığı gibi bu günü de anlatmaktadır. Şüphesiz sanat, yarınları da anlatmaya devam edecektir (Ünver, 2002: 3).

Eğitim

Genel olarak, sözlük anlamıyla eğitim; (Education) bireyde davranış değiştirme süreci olarak kabul edilir. Bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik yönde bir değişimi meydana getireme sürecidir (Demirel, 1993: 36).

Sanat eğitimi

İnsan doğasının bir gereği olan sanat, toplumsal yaşamın en önemli dinamiklerinden biridir. İnsan olmanın gereği, varlığının ifade edilmiş biçimlerinden biridir. Bundan dolayıdır ki insan yaşamında doğrudan bir sanat eğitimi olmasa bile

sanatsal belirtiler amatörce veya sponten bir şekilde, insan oğlunun doğasında var olan bir içtepi olarak kendini farklı alanlarda gösterebilecektir (Artut, 2002: 97).

Kompozisyon

Kompozisyon, bir nevi, geometri kurallarının resme uygulanmasıdır. Geometrik biçimlerini (şekillerin) resim ya da tablo alanına, (daire, üçgen gibi biçimlerin, düz-eğri ve doğru gibi çizgilerle-geometrik yapıt anlamında) geometrik bir örgü içerisinde ahenkli, düzenli ve dengeli olarak dağıtılmasıyla oluşan organizasyona kompozisyon denir (Çağlarca, 1973: 10).

Çizgi

Eski çağlardan beri görsel anlatımların ilk ve esas motifi olan çizgi, plastik sanatlarda sembolik ifadeler taşır. Nokta veya bir işaretin hareketi sonucunda oluşan çizgi, insan oğlunun bir icadıdır. Aynı zamanda diğer sanatlar içerisinde, sembolik bir görev yüklenmesi için bulunmuş bir grafik vasıtaadır. Çizgi: Formel-düzenli bir organizasyon, bir sistemin ilk anahtarı durumundadır. Eşyayı tanıtan, eşyanın sınırını belirleyen, buna rağmen tabiatta yalnız başına görülmeyen geometrik bir unsurdur (Bigalı, 1976: 139).

Ufuk Çizgisi

Perspektifte kaçma noktalarının üzerinde yer aldığı varsayılan yatay doğru <http://uludagsozluk.com/>, Erişim Tarihi: 10.02.2012. Gökyüzünü yeryüzünden ayıran sınır çizgisi ya da göz hizasında varlığı düşünülen yatay doru olarak kabul edilir.

Yer Çizgisi (Toprak Çizgisi)

Toprak çizgisi olarak da kabul edilen yer çizgisi resmin başladığı ilk parçadır. Bir ressamın, eşya ile arasındaki uzaklığı (mesafeyi) seçtikten sonra konu üzerinde dikkat edeceği ve arayacağı ilk unsur yer çizgisi olmalıdır. Yer çizgisi resmin başladığı yeri gösteren konu parçası olarak kabul edilir (Çağlarca, 1973: 20).

Renk

Işık etkilerinin dalga boyuna (uzunluğuna) göre zihni cevaplar yönelten yüzey hareketleri. Bir cismin, nesnenin ya da objenin üzerindeki renk. Bir cismin yüzeyinden yansıyan ışık dalga boyunun görme duyusu aracılığı ile algılanması sonucu oluşan etkidir (Bigalı, 1976: 537).

Denge

Denge doğada var olan bir sistemdir. Varlıklar ile nesnelere arasında belirli bir düzen mevcuttur. Sanat yapıtındaki dengenin oluşabilmesi için, formlar (şekiller) arasındaki birlikteliğin, bütünlüğün sanatçının duyarlılığı ile örtüşmesi gerekir. Resimdeki denge daha çok dik ve yatay çizgiler aracılığı ile oluşur. Tek yönlü eğik ve kırık çizgiler dengeyi bozar. Bir sanat yapıtının oluşturulmasında denge büyük öneme sahip önemli bir öğedir. Bu öğeler kendi içerisinde mutlaka bir ilişki içerisinde olmalıdır. Aşağıda denge öğeleri ile ilgili bir takım örnekler verilmiştir.

- Uzun - kısa
- Yuvarlak - köşeli
- Açık - koyu
- Simetrik - asimetrik
- Büyük - küçük

- Parlak - mat
- Sert - yumuşak
- Açık – kapalı

Denge unsuru ayrıca kendi içinde dengeli ve dengesizlik olmak üzere üç farklı açıdan ele alınabilir. Bunlar:

- a- Ölçü bakımından (Büyükük, küçükük)
- b- Değer bakımından (Açıklık, koyuluk)
- c- Renk bakımından (Renk dereceleri, ilişkileri) (Artut, 2002: 168).

Hacim

Bir nesnenin, objenin ya da cismin atmosfer içerisinde kapladığı yere hacim denir. Her hacimde genişlik-yükseklik-derinlik gibi üç temel uzunluk bulunmaktadır (Çağlarca, 1973: 9).

Form (Formel)

Form genel anlamda, sanat eserinin almış olduğu en son Şekil (çizgi, valör, renk, doluş) kullanılışı ve organizasyonu, bu elemanları organizasyonunu sağlayan prensiplerdir: Birlik, ritim, balans. Teknik neticeyi içine alan son durumdur. Anlatım elemanlarının düzen ve bir araya gelme; sanat nosyonu ve kombinezonları içinde, ilkel hünelerinin anlatım ve birleşme biçimi. Anlatımın kesin ve standart aşamalarına verilen ad anlamında, daha umumi stil-görüş tarzı olarak da kullanılmaktadır. Buna rönesans stili örnek olarak gösterilebilir (Bigalı, 1976: 523).

Armoni

Armoni renklerin birbirileri ile olan iletişimi, ahengi, bağdaşımı demektir. Genel itibari ile bir tablo ya da resimdeki bileşimin estetik bakımdan dengeli ve güzel olmasıdır. Tamamlayıcı renkler resimde armoninin temelli prensiplerindedir. Yan yana gelerek birbirlerinin etkilerini tamamlayan renkler armoni içine girerler. Armoni bir renk senfonisidir. Armonide çekicilik önemlidir. Bakışları kendine çeken özelliştir (Çağlarca, 1993: 68).

Ritim

Uygun etki ve hareketlerle; tabiatta, yanı başımızda, hatta kalbimizin atışında sezdiğimiz düzenli, ölçülü, mistik bir sistemdir. Sanat eserinde plastik elemanların değişen, uyumlu tekrarlarıdır (Bigalı, 1976: 133).

Perspektif

Perspektif, bir nesnelerin gözden uzaklığına göre görünüşünü uzaklığı içinde aslına uygun olarak gösterme ve çizme bilgisine denir. Perspektif; çizgi perspektifi ve hava perspektifi olmak üzere ikiye ayrılır.

Çizgi Perspektifi: Eşyaların biçimlerini (şekillerini), çizgilerinin ve noktalarının gösterdiği yönlerde (doğrultularda) çizerek, görüntü meydana getiren kurala denir.

Hava Perspektifi: Nesnelerin, objelerin ya da cisimlerin gözden uzaklıklarına göre taşıdıkları renk halini belli eden kurallara denir (Çağlarca, 1973: 11).

Şema

Figürlerin çeşidi (görüş; ...önden, yandan, arkadan) basit roller (erkek ya da kadın ve giysi), cinsiyet özellikleri, hareket, ayrıntılar. Bunlar kalıp şekiller midir? (Köşede güneş, "M şeklinde kuşlar, top şeker, üçgen evler, önden görme, gülen

yüzler” gibi pop imajlar) (Kırıçoğlu ve Stolcrocki, 1996: 9). Kavramlar ya da değişkenler arasındaki önemli ve temel ilişkileri belirten biçimsel bir örnek <http://www.tdkterim.gov.tr/?kelime=%FEema&kategori=terim&hng=md>, Erişim Tarihi: 10.02.2012

Uzam

Taban çizgileri, ufuk çizgileri, kapatma (maskeleme), perspektif (hacim, atmosfer, arkanın yükselmesi, ön plan/orta plan/arka plan, yukarı giden yollar, dışa doğru yatırılmış ev.) Paralel yansıtma, bir nokta ve iki noktada bakış açısı, kuş bakışı ve yükseklik, solucan bakışı, yakın çekim fotoğraf, saydamlık, ötekiler) (Kırıçoğlu ve Stolcrocki, 1996: 9). Yer kaplama; algılanan cisimsel nesnelerin temel niteliği; uzayda yerleşmiş olan ve uzayın bir bölümünü dolduran cisimlerin niteliği. // Descartes, cisimsel varlığı, düşünen varlık (res cogitans) olan ruhun karşısında, yer kaplayan gerçek (res extensa) olarak belirlemiştir <http://www.tdkterim.gov.tr/?kelime=uzam&kategori=terim&hng=md>, Erişim Tarihi: 10.02.2012.

Yaratıcılık

İnsanlık tarihi kadar eski olan yaratıcılık, son beş yüz yıl içerisinde özellikle güzel sanatlar alanında bir olgu olarak benimsenmiş, bir “deha” ya da tanrısal ve olağanüstü güçlerle açıklanmaya çalışılarak, mistik bir çevre içinde değerlendirilmiştir (San, 1985: 9).

1.7.Araştırmanın Yöntemi

Araştırma, nitel araştırma yöntemine göre yapılmıştır. Bu araştırma tekniği dahilinde, Sanat, Sanat Eğitimi, Çocuk Gelişimi ve Çocuk Psikolojisi ile ilgili kaynak kitaplar incelenmiş; yine araştırmanın konusu kapsamında makale, tez çalışmaları ve internet siteleri gözden geçirilerek bir literatür taraması yapılmıştır.

Araştırmanın VI. Bölümü'nü oluşturan kısımda, Amerika Texas Houston ve Türkiye Konya da belirlenen 10 ilköğretim okulunda, 7-9 yaş aralığındaki 1. sınıf, 2. sınıf ve 3. Sınıf öğrencilerine görsel sanatlar dersi kapsamında uygulama yapılmıştır. Bu uygulama sonucunda her sınıftan nitelik bakımından başarılı iki resim seçilerek renk, sema ve uzam açısından incelenmiştir. İncelenen resimler, iki farklı ülkede (Amerika-Türkiye) yaşayan çocukların resimlerindeki benzer ve farklı yönleri çizgisel gelişim basamakları dikkate alınarak karşılaştırılmıştır.

1.8.Araştırmanın Modeli

Araştırmanın modeli, tarama modeline göre seçilmiştir. Tarama (Survey) modelinde, araştırmacı var olan durumu olduğu gibi aktarmayı, resmetmeyi amaçlar (Karasar, 1995: 34). Araştırma tarama modeli dikkate alınarak yapıldığından, var olan durum olduğu gibi (Herhangi bir yorum, fikir beyan etme ve çıkarım yapmaksızın) aktarılmıştır.

1.9. Verilerin Toplama Yöntemleri

Araştırma verileri, Amerika Texas Houston ile Türkiye Konya da yaşayan 7-9 yaş aralığındaki ilköğretim öğrencilerin görsel sanatlar dersi kapsamında “Aileniz ile ilgili bir resim çiziniz”, (Draw a picture about your family) konulu resim uygulaması sonucunda elde edilmiştir.

1.10. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Houston ile Konya illeri oluşturmaktadır. Bu araştırma da iki örneklem yöntemi kullanılmıştır.

1. yöntem, küme örneklem yöntemidir. Küme örneklem yöntemi: Araştırma kapsamında çalışılması düşünülen evrende, doğal olarak oluşmuş veya farklı amaçlar doğrultusunda yapay olarak da oluşturulabilen, kendi içinde belli özellikler açısından

benzerlikler gösteren değişik gurupların olması durumunda kullanılır (Yıldırım ve Şimşek, 2000: 67). Araştırmamızın evrenini oluşturan Houston ile Konya illeri kendi içerisinde benzer özellikleri olan farklı gurupların bir araya gelmesi sonucu oluşmuştur.

2. yöntem, random yöntemidir. Random yöntemi: Küçük örnek guruplarının belli bir evereni (bütünü) genellemek amacıyla yansız (tesadüfi) olarak seçilmesidir (Karasar, 1995: 34). Araştırmanın örneklemini oluşturan Houston ile Konya illeri içerisinde yer alan okullar tesadüfi olarak seçilmiştir.

Araştırmanın örneklemini “Harmony School of Art, Harmony School of Excellence, Harmony School of İngiunity, Harmony School of İnovation, Harmony School of Science, Ahmet Hazım Uluşahin İlköğretim Okulu, Mehmet Beğen İlköğretim Okulu, Ayşegül Nesrin İlköğretim Okulu, Mareşal Mustafa Kemal İlköğretim Okulu ve Şeker İlköğretim Okulu” oluşturmaktadır.

1.11. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Araştırma verilerinin analizinde “betimsel analiz” yöntemi kullanılmıştır. Betimsel analiz yönteminde, elde edilen veriler, daha önceden belirlenmiş olan temalara göre özetlenip yorumlanır.

Betimsel analizde asıl amaç elde edilen bulguları düzenlenip yorumlanmış (hazır) bir şekilde okuyucuya sunmaktır. Elde edilen bu veriler sistematik ve açık bir şekilde betimlenir. Daha sonra yapılan bu betimlemeler araştırmacı tarafından açıklanır, yorumlanır ve neden-sonuç ilişkileri göz önünde bulundurularak birtakım sonuçlara ulaşılır (Yıldırım ve Şimşek, 2000: 158-159). Öte yandan betimlemede şu amaçlar da önem arz etmektedir. Neyin ne olduğu, nasıl başlayıp sürdüğü ve nasıl sonuçlandığı, bir durumun, kişinin ya da olayın neye benzediğinin resmini çizerek karmaşık olan kavramları anlaşılır kılmayı sağlamaktır (Punch, 2005: 16). Araştırma verilerinin analizi,

1. Şema

2. Renk

3. Uzun

Olmak üzere üç başlık altında incelenerek betimsel analiz yöntemine göre değerlendirilmiştir.

BÖLÜM II

2. Sanat Eğitimi ve Çocuğun Gelişimi

2.1. Sanat Eğitimi

XX. yüzyılın başından günümüze kadar geçen süreç içerisinde sanat eğitimi kavramı genel anlamda, güzel sanatların tüm alanlarını kapsayan, hem okul içi hem okul dışı yaratıcı tüm sanatsal faaliyetleri içine almaktadır. Dar anlamda ise okullardaki ilgili bölüm ve sınıflarda sanata yönelik verilen dersleri kapsar. Toplum tarafından sanat eğitimi daha çok “plastik sanatlar alanında verilen eğitim” şeklinde anlaşılmaktadır. Her iki durumu da dikkate aldığımızda sanat eğitimi, yetişkin eğitiminden ziyade, yetişmekte olan bireylerin genel eğitim süreci içinde ele alınmaktadır (San, 1983). Sanat eğitimi, genel eğitim içerisinde önemli bir yere sahiptir. Ancak, sanat özgünlük ve bireysel yaratıcılık gerektirdiğinden dolayı sanat eğitiminin de kendine özgü bir takım kural ve ilkelerinin varlığını kabul etmek gerekir. Bu nedenle, sanat eğitiminin genel eğitim dizgisi içerisindeki yerinin çok iyi belirlenmesi gerekmektedir (Gençaydın, 1990: 44). Sanatın tüm dallarını içine alan genel anlamda bir sanat eğitimi, sanat tarihi, kültür tarihi, sanat kuramları, sanat pedagojisi, sanat sosyolojisi, sanat psikolojisi, sanat eleştirisi, sanat felsefesi, estetik gibi alanların tümünden yararlanmalıdır. Bunların yanı sıra okullarda verilen sanat dersleri programlarının geliştirilmesi ve uygun ortamlarda eğitim verilmesi gerekmektedir. Ancak o zaman sanata ilişkin toplumsal bilinç gelişebilir ve toplum sanatın oluşumu, işlevi, yaratıcılığı ile yakın temas haline geçebilir (Ünver, 2002: 5).

2.2 Sanat Eğitiminin Gerekliği

Sanat eğitiminin asıl amacı, insan ruhunun yüceltilmesi, insanın özgürleşmesi, bireylerin ruhsal ihtiyaçlarının karşılanması, dengeli, düzenli, duyarlı ve çağa ayak

uydurabilecek bir toplumun oluşumunu sağlamaktır. Sanat eğitimi, bireylerin kendilerini özgürce ifade edebilmelerini sağlar. Bunun yanı sıra toplumu oluşturan bireylerin, yeteneklerinin geliştirilerek kendine güveni olan, estetik duyguları geliştirilmiş, üretken, yaratıcı kişiler yetiştirmek ve uygar bir toplum oluşturmayı hedeflemektedir. Genel düzeyleri nasıl olursa olsun tüm toplum ve ülkeler için sanat eğitimi kaçınılmaz bir gereksinimdir.

Günümüz dünyası, hızlı gelişen, kentleşen ve kentleşmenin bir gereği olarak da sanayileşme had safhaya ulaştığı bir dönem yaşamaktadır. Makineleşme insanlara kolaylıklar sağlarken, öte yandan yaşam sahalarını sınırlandırmış, tekdüze hızlı bir hayata zorlamış ve elektronik cihazlara bağımlı bir hale getirmiştir. Bu da bireylerin gerektiği ölçüde deşarj olmasını engellemiş ve ruhsal rahatsızlıklar yaşamalarına, bunalımlara girmelerine neden olmuştur (Artut, 2002:105). Sanat eğitiminin amacı bu koşullar içerisinde yaşamak zorunda olan günümüz insanlarına kendilerini daha iyi ifade edebilmeleri için çözüm yolları üretmek gereken şartları sağlamak olmuştur.

2.3 Sanat Eğitiminin Amaçları

Sanatın en önemli özelliği, onun bir anlatım aracı olmasıdır. Bireyin kişisel duygu ve düşüncesi, düşleri, sanat aracılığı ile görselleşme olanağı bulur. Bu durumun somutlaştırılarak dışa yansıtılıp insanlara sunulması birey için çok önemli bir gereksinimdir. Günümüzde çağdaş sanat eğitiminin temel amacı öğrencinin kapasitesi doğrultusunda onu destekleyerek entelektüel bir konuma gelmesini sağlayıp, duygusal ve sosyal gelişimi açısından ona yardımcı olup kişisel istemlerine ulaşmasını sağlamaktır. Bunun yanı sıra sanat sadece estetik amaçlarıyla değil, eğitici ve öğretici amaçları da bu anlamda düşünülmesi gereken önemli bir konudur. Çağdaş sanat eğitiminin genel amaçları yanı sıra bir takım özel amaçları da bulunmaktadır. Bunlar:

- Sanatsal etkinliklerin ve yaratıcılığın tanınması ve benimsenmesi.

- Duygusal, duyuşsal, bilgisel entelektüel etkinliklere bağlı artistik becerileri kazanmaları.

- Sanatsal etkinlikler ile ilgili düşünce ve hareket özgürlüğü olasılıklarının öğrenilmesi.

- Görsel duyarlılığın gelişimini sağlayarak, sanat yapıtlarını değerlendirebilecek, onların niteliklerini kavrayabilecek, sanat tarihi ve estetik birikimine sahip olmalarını sağlamak.

- Çevreye karşı duyarlı ve sorumluluk sahibi bireyler yetiştirmek.

- Araştıran, inceleyen, sorgulayan, özgür düşüncelere sahip, aynı zamanda hoşgörülü, anlayışlı bireylerin yetişmesine olanak sağlamak.

- Kendine güvenen, katılımcı, sorumluluk sahibi, üretken kişilerin oluşumuna katkı sağlamak.

Sonuç olarak çağdaş sanat eğitiminin amaçlamış olduğu çağdaş insan; bugünü anlayarak geleceğe bakabilen, sanat tarihi ve estetik hakkında bilgi sahibi insandır. Dolayısıyla çağdaş insanın yetişmesinde sanat eğitiminin önemli bir yeri olduğunu kabul etmek gerekir (Artut,2002: 106-107).

2.4 Sanat Eğitiminin İşlevleri

Bir bakıma sanat eğitimi amaçları ile aynı doğrultuda olan sanat eğitimi işlevlerini şu şekilde sıralamak mümkündür. *Buna göre bireyin:*

1. *Yaratıcılığını geliştirmek*

2. *Araştırmacı, inceleyici, sorgulayıcı bir kimlik kazandırmak*

3. *Entelektüel, kültürel bakış açısını geliştirmek*

4. *Kendine olan güven duygusunu kazandırmak, kendini tanınmasını olanaklı kılmak*
5. *Analitik düşünme becerisinin gelişini sağlamak*
6. *Eleştirel bakış açısı ve sezgi gücünün gelişimini sağlamak*
7. *Sanatsal sorunları çözebilme becerisini kazandırmak*
8. *Görme becerisi, olasılıkları tahmin edebilme gücünün kazandırılması*
9. *Sağlıklı düşünme ve kişilik gelişiminin oluşması*
10. *Taklit ve kopyacılıktan uzak özgün ve yaratıcı bir anlayış geliştirmek*
11. *Teknik bilgi ve beceri kazandırmak*
12. *Manevi (tinsel), duyuşsal, bilişsel, algısal gücünün gelişimi.*
13. *Sorunlarıyla başa çıkabilme, deşarj olabilme gücünün, ortamının yaratılması (Artut,2002: 107).*

2.5 Çocukların Gelişim Dönemleri

Gelişim

Gelişim, doğum öncesi (gebelik) dönemi ile başlayıp bireyin ölümüne kadar devam eden uzun bir süreci kapsamaktadır. Çoğu zaman insanlar tarafından birbiri ile karıştırılan “Büyüme” ile “Gelişim” sözcükleri aslında birbirinden oldukça farklı kavramlardır.

Büyüme, bedende meydana gelen yapısal, sayısal (nicel) değişiklikleri (boy uzaması, kilo alma gibi) içermektedir. Oysa çocuk, sadece fiziksel bir büyüme ile kalmaz aynı zamanda onun beyin ile iç organlarının yapı ve büyüklüğünde de bir değişim meydana gelir. Bu fiziksel olayın sonucunda çocukta; öğrenme, algılama,

anımsama ve muhakeme yapma yetileri geliştiği için aynı zamanda zihinsel bir gelişim süreci de yaşamış olur.

Gelişim ise bünyesinde hem nicel hem nitel değerler barındırır. Bu nitel değerler düzenli, uyumlu ve sürekli bir ilerlemeyi gerektiren, bir çok yapı ve işlevi bütünleştiren karmaşık bir yapıya sahiptir. Bundan dolayı da gelişim sadece sayısal değerler ile ifade edilemeyecek bir kavramdır. Gelişim kendi içerisinde evrelere ayrılmakta ve gelişimdeki her evre kendinden bir sonra gelecek evreyi etkilemektedir (Yavuzer, 2010: 1987: 27).

Bedensel Gelişim

Çocuğun bedensel gelişimi, ana rahmine spermin bırakıldığı ilk andan itibaren başlar ve bu süreç doğuma kadar çok düzenli ve çok hızlı bir şekilde devam eder. Çocuk iki yaşına geldiğinde boyu ve kilosu yaklaşık iki kat artmış olur. Süreç içerisinde duraksamalar yaşansa da genel itibari ile çocuk, düzgün bir bedensel gelişim kat eder.

İki yaşından itibaren ergenliğe kadar geçen süreç içerisinde çocuğun bedensel gelişiminde bir yavaşlama görülür. Çocuğun yıllık bedensel gelişimi yaklaşık %5 dolaylarına kadar düşer. Buna rağmen yine de çocuk göze batmayan bir bedensel gelişim yaşar. Çocuğun ergenliğe girmesi ile bedensel gelişimi tekrardan hız kazanır. Bu hız, kız çocuklarında yaklaşık 11 yaşlarında başlar ve çok hızlı bir boy artması gözlemlenir. Ancak 13 yaşların da bu gelişim tekrardan yavaşlar. Erkek çocuklarda ise bu gelişim yaklaşık 12-13 yaşlarında başlayıp 16-17 yaşlarında tekrardan yavaşlar. Ergenlik dönemi gelişimde hem erkek hem kız çocuklarda önce eller ve ayaklar büyür daha sonra kollar ve bacaklar en son olarak ta gövde kısmında bir büyüme gözlenir (Cüceloğlu, 2009: 345).

Çocuğun bedensel gelişimi, çocuğun sahip olduğu sosyo-ekonomik ve beslenme koşullarına büyük ölçüde bağlıdır. Aynı yaş ve cinsiyetteki çocuklardan sosyo-ekonomik durumu düşük olanların, sosyo-ekonomik durumu yüksek olanlara

göre bedensel gelişim açısından daha geri kaldıklarını görmek mümkündür (Yavuzer, 2010: 52). Ayrıca çocuğun sosyo-ekonomik durumuna ek olarak çocuğun sahip olduğu kalıtım (genetik) özellikleri, yaşamış olduğu coğrafi konum ve iklim özelliklerinin de bedensel gelişimi üzerinde büyük bir etkisi vardır.

Devinimsel (Motor) Gelişim

Çocuklar motor becerilerini kazanırken baştan ayağa, içten dışa ve basitten zora doğru bir gelişim gösterirler. Önce baş kontrolünü kazanan çocuk, sonra kolların kontrolünü kazanır, daha sonra da gövde ve bacakların kontrolünü kazanır. Bu baştan ayağa doğru bir gelişmedir. Eğer bir örnek ile durumu somutlaştırmak gerekirse çocuk önce başının kontrolünü öğrenir, sonra oturabilir en son yürüme becerisi gerçekleştirebilir. İçten dışa doğru gelişmede ise çocuk, önce başın sonra kolların daha sonra ellerin ve en son olarak da parmakların kontrolü kazanılır. Parmakların kontrolünde de içten dışa sırası geçerlidir. Çocuk küçük bir nesneyi ilk başlarda avuç içiyle kavırken daha sonra parmaklarıyla tutmaya başlar (San Bayhan ve Artan, 2004: 169).

Zihinsel Gelişim

Bireyin zihinsel yaşamı birbirini tamamlayan bir çok unsurdan meydana gelir ve bu unsurların tümü zekâyı oluşturur. İnsanda zihinsel yaşamın başlayabilmesi için öncelikler dışarıdan birtakım unsurların alınması, işlenmesi ve tekrar edilerek idrak haline gelmesi gerekir. Düşüncenin oluşması ve zihinsel yaşamın başlayabilmesi için iki eyleme ihtiyaç vardır:

1. Bilginin kazanılması
2. Bilginin hafızaya kaydedilmesi

Buna üçüncü bir eylemde eklenebilir. Kazanılmış ve kaydedilmiş unsurların üzerinde zihnin faaliyette bulunmasıdır. Buna da “bilginin işlenişi” denilmektedir (Görsav, 1998: 13).

Bazı zihinsel görevlerde oluşan gelişme ait değişimler göstermiştir ki, 5 ile 7 yaşları arasındaki çocuklarda dikkatin yoğunlaştırılmasını ve devam etmesini isteyen problemlere karşı gösterilen performansın niteliğinde ciddi bir artış olmaktadır. 5 yaşından daha küçük olan çocuklarda ise dikkatin çok kolay dağıldığı ve 5 yaşın üzerindeki gibi tercihlerde bulunmak, değişiklik yapmak ya da dikkatini istediği doğrultuda yönlendirmek gibi becerilerinin olmadığı görülmüştür. Çocuk, ilkokula başladığı zaman mantıklı bir düşünceye sahip değildir. Ancak ilkokul yıllarında okuldan almış olduğu eğitim ve öğretim sayesinde “somut düşünme” yeteneğini kazanır.

Somut düşünce, çocuğun beş duyu organıyla algılayabildiği eşya ve hadiselere yönelik çok boyutlu, mantıksal bir düşünme şeklidir. Bu evrede çocuk somut bilgileri düzenli ve mantıklı bir şekilde işleyebilir. Gördüğü nesnelere ve yaşadığı olaylara yönelik akıl yürütebilir. Bu evrede çocuğun sahip olduğu mantıksal düşünmenin yanı sıra zaman, mekan, boyut, hacim, uzaklık, gibi kavramları da kazanmış olur. Somut işlemler dönemi olarak bilinen bu evre, henüz zihinsel işlem yeteneğinin gelişmediği işlem öncesi düşünce ile mantıksal işlemler sayesinde muhakeme yapabilen soyut düşünce arasında bir geçiş dönemi olarak kabul edilebilir (Yavuzer, 2000: 15).

Bu evreden sonra çocuk “soyut düşünce” evresine geçmiş olur. Yetişkinlerin düşünüş şekli olarak da bilinen soyut düşünce evresinde çocuk, nesne ve olayları görme ihtiyacı duymaksızın eskiye göre çok daha karmaşık durumları bile anlayabilir. Mantıksal çıkarımlar yapabilir. “Geçen arkadaşım merdivenlerde koştuğu için düşüp bacağını kırdı. Eğer bende merdivenlerde koşarsam düşüp bacağımı kırabilirim. Onun için koşmamam lazım” deyip henüz başına gelmemiş bir olaya yönelik mantıksal çıkarımda bulunabilir. Bu evrede çocuk artık atasözlerini, deyimleri ve matematiksel işlemler gibi soyut düşünce gerektiren kavramları rahatlıkla anlayabilir.

Duygusal Gelişim

Heyecan, “organizmanın tümüyle uyarılması”, “bedenin tümüyle yaptığı yaygın faaliyet” ya da “belli bir uyarıcıya (stimulus) bedenin global tepkisi” şeklinde tanımlanabilir. Sevinç, sevgi, öfke, kıskançlık gibi kavramların hepsi birer heyecan ifadesidir(Yavuzer, 2010: 72).

Normal gelişim gösteren bütün insanlar aynı temel duygulara sahiptirler. Bireyin duygusal yaşamı onu insan yapan en önemli unsurlardandır. Bu unsurlar (duygular) tüm bireylerde, hatta bebekler de bile mevcuttur. Bazı araştırmacılar, mutluluk, şaşkınlık, korku, kızgınlık ve üzüntü gibi bir takım temel duyguların yaşamın ilk birkaç haftasında bile var olduğunu bebeğin yüz ifadelerinden açıkça görülebildiğini belirtmektedirler (San Bayhan ve Artan, 2004: 217).

Doğum ile başlayıp ölüm ile son bulan insan yaşamı üzerinde duygular büyük bir etkiye sahiptir. Aşk, sevgi, sevinç, özlem, şefkat gibi duygular bireyin yaşamında yapıcı, birleştirici bir rol üstlenirken; öfke, nefret, kıskançlık, hırs, inat gibi duygular da yıkıcı ve bireyi yalnızlığa iten bir rol üstlenmektedir.

Cinsel Gelişim

Cinsel gelişimin daha iyi anlaşılabilmesi için birkaç terim’i açıklamakta fayda olacaktır . Bunlar:

Cinsiyet: Bütün canlılarda bir türün üyelerini, üreme (çoğalma) yönünden birbirini tamamlayan erkek ve dişi olarak ayırt etme olanağı veren bedensel özelliklerin tümü olarak tanımlanır (San Bayhan ve Artan, 2004: 261).

Cinsellik: Cinsel iç güdüye dayanan; insanlarda ve hayvanlarda türünün devamını sağlamaya yönelik doğuştan gelen bir iç mekanizmadır. Karşıt cinsiyetli iki birey, erkek ile kadın arasında yaşanan bu olay yaşamın bir parçası olarak sayılmakta ve aynı zamanda erkek ile kadın arasında bir iletişim aracı olarak görülmektedir (Özüğurlu, 2010: 208).

Cinsel Kimlik: Bireyin biyolojik cinsiyetinden bağımsız olarak kendisini duygusal anlamda kadın ya da erkek olarak algılamasıdır. Cinsel kimlik, çoğu kişide biyolojik cinsiyet özellikleri ile uyumlu olduğu görülür. Yani kadın cinsiyet özelliklerini taşıyan biri kendini kadın, erkek cinsiyet özelliklerini taşıyan biri de kendini erkek olarak hissetmektedir.

Cinsel Rol: Toplumun değer yargılarına göre erkeğe ya da kadına uygun görerek tanımladığı davranış biçimleridir (San Bayhan ve Artan, 2004: 261-262).

Çocuklardaki ilk cinsel eğilimler sadece cinsel nitelikli değildir. Bütün çevreyi tanımaya yönelik bir merakın ürünüdür. Bundan dolayı çocuk ilk başlarda genel merakı ile cinsel merakı birbirinden ayırt edemez ve bu iki kavram birbiri ile karışır. (Yavuzer, 1986: 223). Bu karışıklık, çocuk çevresinden bilgiler edinse dahi ergenliğe kadar devam eder. Ancak ergenliğin başlaması ile çocuk, cinsellik ile ilgili daha önce cevap bulamadığı ve kafasında soru işareti olarak kalan bir takım duygu ve düşüncelere karşılık bulur ve bunları sağlam bir zemine oturtmaya çalışır.

Dil Gelişimi

Sözel dil kullanımı insanlar arasında ki iletişimin kurulmasını sağlar. Sözcükler aracılığı ile kendini ifade etmeye başlayan çocuk, kendi özerkliğinin farkına varır. Bir yaşın sonlarına kadar bebeğin ilk sözcükleri ortaya koyamamasına rağmen, bebek doğumdan itibaren yüz ifadeleri, ağlamalar ve diğer sesler ile sözel olmayan şekilde iletişim kurmaya çalışır (San Bayhan ve Artan, 2004: 119). Cüceloğlu, çocuğun doğumdan itibaren beş yaşına kadar geçen zaman zarfında dil gelişimini aylara göre kısaca şu şekilde tablolastırmıştır:

Yaşamın İlk Beş Yılında Dil Gelişiminde Görülen Temel Aşamalar

Doğumdan 1 aya kadar	Ağlamanın dışında başka sese rastlanmaz
2-5 ay	Bebek “agu” sesleri çıkarır
6-12 ay	Bebek sesleri kendi kendine tekrar eder
12 ay	İlk kelime. Bir sesi, bir nesneyi veya bir olayı belirtmek için tutarlı ve düzenli biçimde ilk defa kullanır
12-18 ay	Cümle yerine kullanılan tek kelime. İki heceli/kelimeyi ifadeyi ilk defa kullanır
18-24 ay	İki kelimeyi bir cümle içinde sık sık kullanır
24-60 ay	Kelime hazinesi artar, cümlede kullanılan kelime sayısı artar. fiillerin zamanlarında değişiklik yaparak, kelimeler yeni ekler getirerek daha karmaşık gramer kurallarına uygun yapılar kullanmaya başlar.

Tablo: 1

Doğumdan 60 Ay’a kadar geçen zaman zarfı içerisinde çocuğun dil gelişiminde yukarıdaki gelişmeleri görmek mümkündür (Cüceloğlu, 2009: 348). Beş yaşını dolduran çocuk hemen ardından okula başlar. Okulda ki eğitim-öğretim sayesinde daha önce çözemediği bir takım gramer ve mantıksal yanlışlıkları düzeltme olanağını kazanır ve gerçek sözlü iletişime sahip olur.

Gerçek sözlü iletişimi ise şu şekilde tanımlayabiliriz: Anlamli sözcüklerden cümle kurabilme ve başkalarının söylediklerini anlayabilme yeteneğidir. Burada başlıca ilkeler şunlardır:

1. Diğerlerinin dilini anlamak,
2. Kelimeleri telaffuz etmek,
3. Sözcük dağarcığını inşa etmek,
4. Sözcükleri cümle içerisine yerleştirebilmek (Yavuzer, 2010: 90-91). Bu

ilkeleri benimseyip günlük hayatına tatbik eden bir çocuk dil gelişimini büyük bir ölçüde tamamlamış sayılır. Buna rağmen yine de çocuk, hiçbir zaman başkaları tarafından anlaşılma kaygısı ile söz söylemez. Kendisi için bu durum gayet normaldir. Çünkü konuşurken başkalarını düşünmez (Piaget, 1938: 39).

Toplumsal Gelişim

Çocuk, dünyaya geldiği ilk gün itibari ile çevresindeki insanlarla iletişim kurarak bir takım tutum ve davranışlar kazanır, çeşitli alışkanlıklar edinir ve böylece ahlaki özelliklerin oluşum sürecini başlatmış olur.

Tüm toplumlarda bazı tutum ve davranışlar karşısında ortaya koydukları bir takım esaslar, ölçüler ve değer yargıları vardır. Bu değer yargılar toplumun temel yapı taşları olan örf, adet ve ahlak esaslarını oluşturmaktadır. Çocuğun toplumsal-sosyal gelişimini çok yakından takip eden Anne, baba ve diğer büyükler, toplumun bünyesinde geniş ölçüde mevcut olan bu ölçüleri, esasları ve değer yargıları çocuğa aktarmaya, benimsetmeye çalışırlar.

Çocuğun bu esasları özümsemesi onun güzel özellikler kazanmasını, kötü olandan uzak durmasını, bencillikten uzaklaşmasını (sadece kendini değil başkalarını da düşünmesini) sağlayacak ve sosyalleşmesinde etkin bir rol oynayacak esaslardır. Ancak önemli olan bu esasların çocuğa doğru bir şekilde kazandırabilmeyi başarmaktır (Peker, 2010: 95). Çocuğun ilk ahlakı boyun eğme ahlakıdır ve iyinin ilk ölçüsü, uzun süre çocuklar için anne babanın istemidir (Piaget, 2000: 54). Çocuğun toplumsal gelişimi üzerinde anne babanın yanı sıra diğer aile büyükleri (dede, nene amaca, teyze, dayı, hala), arkadaş çevresi, öğretmenleri büyük bir etkiye sahiptir.

BÖLÜM III

3. Çocuğun Sanatsal Gelişimi

Çocuk, bedensel ve zihinsel gelişiminin yanı sıra sanatsal açıdan da bir gelişim sürecinden geçer. Kağıda çizilen ilk işaret ve çizgiler süreç içerisinde gelişerek birbiri ardından gelen ve birbirilerini etkileyen sanat evrelerini oluşturur. Çocuğun bu gelişimi zaman zaman duraksamalara uğrasa da ergenlik dönemine kadar sürekli bir gelişim gösterir.

Tüm çocukların aynı sanat evrelerine aynı zamanda erişmeleri mümkün değildir. Fakat genel itibariyle çocukların hemen hemen hepsi (üstün ve geri zekalı çocukların dışında) diğer gelişim özelliklerinde olduğu gibi sanatsal gelişimlerinde de aynı yaşta aynı evreleri yaşarlar.

Sonuç olarak denilebilirki çocukların yaşları büyüdükçe resimleri daha düzgün, daha ayrıntılı ve daha gerçekçi bir yapıya sahip olur. Buna ek olarak çocuğun sanatsal gelişim süreci içerisinde her evreye özgü bir takım çarpıcı ve ayırt edici özellikler bulunmaktadır (Yavuzer, 2009a: 31). Çizgi çocuğun hem algısal, hem zihinsel hem de resimsel argümanlarını oluşturur. Çocuktaki bu resimsel argümanlar süreç içerisinde günden güne gelişir. Çocuk çevreden edindiği bilgiyi de kendi bilgisi ile harmanlayıp işler ve duyumdan algıya, algıdan kavrama, somuttan soyuta, genelden özele doğru bir yol izler (Kırıñoğlu, 2002: 77).

3.1 Çizgisel Gelişim Basamakları

Lowenfeld gelişim evrelerinde sıralama şöyledir:

1. Karalama Evresi (2-4 Yaş)
2. Şema Öncesi Evre (4-7 Yaş)
3. Şematik Evre (7-9 Yaş)

4. Gerçekçiliğin Doğuşu (çete çağı) (9-11 Yaş)
5. Mantık Çağı (11-13 Yaş)
6. Gerçeklik Evresi (13 yaş ötesi) (Kırıçoğlu, 2002: 75).

3.2 Karalama Evresi (2-4 Yaş)

Çocuk 18. ayını doldurduğu zaman kağıdın üzerine gelişi güzel bir takım çizgiler çizerek ilk karalama sürecini başlatmış olur. Çocuğun gelişimi için önemli bir adım sayılan bu çizgiler sadece çizerek, boyayarak değil aynı zamanda yazılı bir şekilde de kendisini ifade etmeye başladığı ilk adım sayılabilir (Yavuzer, 2009a: 32)

Bu evreyi bir çok eğitimci karalama evresi olarak kabul etmektedir. Piaget bu evreyi “ Kavram Öncesi Evre” olarak tanımlar. Çocuğun ilk çizgileri ile yaklaşık iki yaşında başlayan karalama evresi yine çocuğun ilk simgelerinin ortaya çıkmaya başladığı dört yaşlarına kadar devam eder. Çocuğun ilk çizgileri doğrudan hareketten doğan izleri taşır. Kalem aracılığı ile kağıdın üzerine bıraktığı ilk iz çocuğun ilk başarısı olarak kabul edilebilir. Çocuk kolunu, bileğini, elini kullanarak çizmeye çalışır. Bazen iki elini birden kullandığı da olur. Çocuk yaptığı işten oldukça memnundur. Önceleri düzgün olmayan sağa sola giden kontrolsüz çizgiler, daha sonra bir düzen kazanarak sürekli yay çizen hareketlere dönüşür.

Yapılan her bir hareket ve bu harekete bağlı karalama süreç içerisinde tekrarlamalar sonucunda yeni bir hareketle yeni bir biçimin ortaya çıkmasını sağlar. Kağıt üzerine çizilen her şekil belli bir süre tekrarlandıktan sonra çocuk tarafından öğrenilmiş olur. Bazı şekillerin, karalamalar geliştikçe farklı büyüklükte ve şekilde kullanıldığı görülür (Kırıçoğlu, 2002: 76, 77). Ayrıca bu dönemdeki çocuklar, karalamaların sonucunda elde etmiş oldukları bir takım çizgilere kalınlık-incelik, sertlik-yumuşaklık niteliklerine göre bazı anlamlar yüklerler. Örneğin enerjik birkaç çizgi ile babalarını, hareketli yuvarlak çizgilerle arabayı tarif ederken, yumuşak ve eğik çizgilerle annelerini anlatmak istemektedirler. Çocuk, hareket ihtiyacından doğan karalamaları isimlendirir. Bu durum çocuğun anlatma gereksinimi sonucu

doğar. Yapmış olduğu karalamaların etrafında görmüş olduğu dış çevreyle hiçbir ilgisi yoktur. Burada çocuk karalamalarına anlam kazandırmak istemektedir (Keskinok, 2001: 11). *Çocuğun bu aşamadaki karalama şeklindeki yaratıcı yapıtı onun zihinsel ve coşkusal gelişimini yansıtır. Bu faaliyetten haz duyan çocuk, var gücüyle karalamasına devam eder. Ayrıca karalama faaliyeti, çocuğu kas gelişiminden haberdar eder. O, bu çizgilere baka baka giderek görsel kontrole sahip olur ve yarattıkça bağımsızlığını elde ettiğinin bilincine varır. Bu duygu da çocuğun gerginliğini azaltır* (Yavuzer, 2009a: 37).

3.3 Şema Öncesi Evre (4-7 Yaş)

Şema öncesi dönem 5 yaşından başlayarak okul yaşına (7 yaş) kadar olan bir süreci kapsar. Çocuk bu süreç içerisinde dış dünyaya ilişkin bir çok nesnenin şemasını çizer. Sanat eğitimcilerinin bulmuş olduğu bir tanım olan şema, simge sözcüğü ile aynı anlama gelmektedir. Çizek buna “Formulea”, derken Lowenfeld ise “Şema” demiştir (Kırıçoğlu, 2002: 82). Çocuk bu dönemde dış dünya ile kurmuş olduğu ilişkilerini zenginleştirmeye, güçlendirmeye çalışır. Vücut hareketlerinin itmesi sonucunda elde ettiği düz çizgi karalamaları insan kolu, bacağı ve gövdesi, yuvarlak çizgiler ise baş ve ya yüz kısımlarını oluşturmaktadır. Çocuk artık biçimi bilinçle ortaya koyabilme olanağına sahiptir. Bundan dolayı da değişik bir resim anlatımına girmiş olur (Kehnemuyi, 1995: 23). Çocuk artık kendi bedeni hakkında bilgi sahibidir ve aile ortamında anne-babası ile çok yakın ilişkiler kurar. Bunun sonucunda insan bedenini (formunu) yakından inceleme, öğrenme şansını yakalayan çocuk, çizimlerinde en çok insan figürlerine yer verir. Çocuk insan figürlerini en karakteristik yönleri ile ele alır, figürleri sembolik bir yapıya indirger. Bu figürler kocaman bir baş ve başa bağlı iki bacak, yine baştan çıkan iki koldan ibaret (çöp adam) şeklindedir. Figürlerin beden kısımları nerdeyse hiç çizilmez. Bunun temel nedeni, algı ve dikkat eksikliğinin olmasıdır (Yolcu, 2004: 153). Çocuk 6 yaşına yaklaştıkça çizimlerinde yer alan nesne ve figürlerin oranları daha gerçekçi olmaya başlar. Nesnelerin Mekân içinde yerleştirmesinde de bir ilerleme kaydedilir. Ayrıntılar çoğalır, sayfaya geliş güzel dağıtılan figür ya da öğeler bir merkez

çevresinde toplanmaya başlar ya da yer çizgisi dediğimiz alttaki çizgi üzerine daha anlamlı biçimde dizilirler (Yavuzer, 2009a: 44).

Artık çocuk çiziminde daha bilinçli olmaya çalışır. Çizeceği her obje, nesne ve figürü çizmeden önce kafasında tasarlar daha sonra kağıdın en uygun yerine yerleştirir. Resminde yer alan tüm nesne ve figürleri bir bütün olarak vermeye çalışır.

3.4 Şematik Evre (7-9 Yaş)

Dönemin Önemi: Bu evredeki çocuklar birçok denemeden sonra, insan ve insanı saran çevresi hakkında belli bir görüşe sahip olurlar. Çocukların bu görüşleri resimlerine şemalar şeklinde yansır. Bu şemalar, gerçek bir objenin çizilip, sürekli tekrar edilmesi sonucunda elde edilen ve dış etkilerin kolay kolay değiştiremeyeceği, çocuklara has şemalardır (Yavuzer, 2009a: 55). Artık çocuğun resimlerinde görülen şemalar daha çok görsel ipucu içeren tanıdık, bildik şemalardır. Bundan sonra çocuk sürekli gerçeği arar, renkleri nesnenin gerçek rengine uygun kullanmaya çalışır ve nesnenin gerçek formunu çizmeyi amaçlar. Fakat görsel gerçeği vermekte zorlanır. Bu evredeki çocuk görür, düşünür, ve çizmeye çalışır. Çocuğun gerçeği çizmeye çalışma eğilimi şemalarını değiştirir. Bu da resimlerinin kuru ve canlılığını yitirmesine neden olur. Çocuk ilk başlarda coşkusunu devam ettirmeye çalışır. Fakat resimleri artık yetişkinler tarafından beğenilmez bu da önceleri çocuğun baş etkinliği olan resmin çocuğun yaşamında daha az yer tutmasına neden olur ve bunun yerini yavaş yavaş dil alır (Kırıçoğlu, 2002: 89).

Konu Seçimi: Bu evredeki çocuğun en çok ilgisini çeken şey harekettir. Bundan dolayı biçimi hareket anında göstermeye yönelik konuları tercih eder (Kehnemuyi, 1995: 25). Koşan, oynayan ve hareket halindeki figürler çizmeyi sever.

Kompozisyon: Tekrarlamalar sonucunda bilinçsiz bir şekilde oluşan bir kompozisyon (dizayn) söz konusudur(Kehnemuyi, 1995: 26).

Mekân (Boşluk): Çocuğun resimlerinde mekân ile ilgili ciddi değişiklikler yaşanır. Şema öncesi dönemde olduğu gibi figür ve nesnelere birbirinden bağımsız düşünülmez (Yavuzer, 2009a: 57). Bu evredeki çocuk, boşluktaki tüm varlık ve nesnelere birbirileri ile bağlantı içinde olduğu sonucuna varmıştır. Bu bilinç ve buluş “yer çizgisi” adında bir simgeye dönüşür. Kendini artık bir çevrenin parçası olarak gören çocuk, resminde çizeceği her şeyi bu ilkeye göre çizer (Kehnemuyi, 1995: 25).

Figür Çizimi: Çocuğun üzerinde çok durduğu insan figürü çizimlerinde geliştirdiği insan resmini sık sık tekrar etmeyi dener. Eğer bir de yetişkinler tarafından onaylanmış ve beğenilmişse, bu tekrarları ısrarla devam ettirir. Sonuç olarak bu tekrarlar, resimlerinde değişmez bir şema haline gelir. Bu dönemin başında çocuğun resimlerinde yer alan insan figürleri görünüşlü, statik harekete sahiplerdir. Hareket en çok kendini; kolların iki yana açılması ya da başın bir yöne doğru çevrilmesi şeklinde gösterir. Ancak dönemin sonlarına doğru yürüyen, koşan, bir şeyler tutan veya atan insan figürlerini görmek mümkündür (Yolcu, 2004: 156).

Renk Seçimi: Aynı eşyaya ya da nesnelere için aynı rengi kullanarak tekrarlardan oluşan bir “renk şeması” oluşturur (Kehnemuyi, 1995: 26). Bu evrede çocuğun kullandığı renkler nesnenin gerçek yapısına bağlı lokal renklerdir. (Kırıçoğlu, 2002: 89).

3.5 Şematik Dönemin Genel Özellikleri:

1. Kendisine özgü bir insan ve çevresinin resmini yapmak.
2. Tekrarlamayla elde edilen güven duygusu.
3. Geometrik çizgilerin uygulanması
4. Vücudun önemli sayılan parçalarının abartılması.
5. Önemsiz parçalarının yok edilmesi.
6. Simgelerin değişmesi (Kehnemuyi, 1995: 26).
7. Eller, ayaklar ve parmaklar için farklı semboller kullanılır.
8. Çoğunlukla gövde yerine elbise çizilir (Yavuzer, 2009a: 56).
9. Resimde yer çizgisi ve ufuk çizgisi yer alır.
10. Renk nesnenin gerçek rengine uygun seçilir.
11. Figürlere ait cinsiyet farklılıklar gösterilir.

Sonuç olarak Kehnemuyi şematik dönemdeki çocuğu kısaca şu sözlerle ifade eder. *Çocuğu resim yapmaya iten güç kendi kendine oluşmuş eylemlerden ortaya çıkmaz. Rastlantıya bağlı hiçbir başarı onu sevindirmez; onda elde etmiş olduğu bir buluşun tekrarı ile, ustalığa erişme isteği bulunur. Bu yüzden çocuk resim yapma coşkusunu sürekli bir biçimde sürdürebilir* (Kehnemuyi, 1995: 25).

3.6 Gerçekçiliğin Doğuşu (Çete Çağı) (9-11 Yaş)

Bu yaştaki çocuk doğanın taklidi olmayan bir gerçek ile ilgilenmeye başlar ve bu gerçeği bir görüş anlayışı olarak ele alır. Çocuk sosyal özgürlüğünün bilincine vararak artık hemcinsleri ile guruplaşmaya başlar. Bu dönemde kızlar erkeklerden, erkekler kızlardan nefret ederler. Kız çocuklar giyime ilgi duyarken erkek çocuklar

savaş ve şiddet içerikli oyunları seçerler. Tüm bu kaynaşmalar çocuğun sanatsal etkinliğine de yansır (Kehnemuyi, 1995: 28). Çocuk okuldan almış olduğu eğitime gerçeğe daha fazla yönelmeye başlar ve resimlerinde bu yönelişi göstermeye çalışır. Buna bağlı olarak da, ayrıntıya daha çok önem verir. Bu dönemde çocuğun resimlerinde yer alan biçimlerin ve renklerin anlatımı duygu ve yaratıcılığın izlerini göstermekten ziyade gerçeği yansıtma çabalarının izlerini taşır. Çocuk hem biçim olarak hem de renk olarak resimlerinde gerçekçiliği öne çıkarmaya çalıştığı için önceki dönemin şiirsel ve coşkulu anlatımlarından uzaklaşmış olur (Yolcu, 2004: 157).

Gerçekçiliğin merkeze alındığı bu evrede çocuk ayrıntılara çok dikkat eder ve çizeceği nesne, obje veya figürler üzerinde uzun uzun düşünür. Nesnenin kendi içerisinde sahip olduğu oran-orantı'ya dikkat ederken iki nesne arasındaki oran-orantı'yı da göstermeye çalışır. Renk seçiminde de bir değişikliğe gider. Renkleri artık gelişi güzel, içinden geldiği gibi kullanmaz; gökyüzü için mavi rengi seçerken, ağacın üst kısmı için yeşil, gövde kısmı için kahverengiyi seçer. Renklerin gerçeğe uygun ya da gerçeğe yakın bir renkte olmasına özen gösterir.

Bu dönemdeki çocuk, içinde yaşadığı kültür ve toplumun birtakım zevk ölçülerine uyma kaygısı yaşamaya başlar. İnsan figürlerini anatomiye uygun bir şekilde çizmeye çalışır. Figürleri elbise giymiş olarak çizen çocuk, figürlerin giysilerine ait (kumaş deseni, ayakkabı bağcıkları, düğmeler, yaka, cep, kemer, şapka, atkı, kravat v.b.) ayrıntılar üzerinde durmaya çalışır. Çocuk 6-8 yaşından başlayarak cinsiyet ayırımını çizimlerinde gösterir. Erkek ve kız giysilerindeki ayırımları özellikle ve özenle belirtir (Yavuzer, 2009a: 65-66). Bu ayrıntılar bayan ile erkeği birbirinden ayıran (topuklu ayakkabılar, çiçekli etek ve entariler, kol çantaları, eşarp, bilezik, kolye, küpe, toka) gibi ayrıntılardır ve resimde erkek çocuklara oranla daha çok kız çocukları tarafından çizilmektedir. Ayrıca erkek figürlere ait (bıyık, sakal) ve bayan figürlere ait (uzun saç, uzun kirpikler ve kırmızıya boyanmış dudaklar) gibi birtakım ayrıntıları da çocuk resimlerinde görmek mümkündür.

3.7 Mantık Çağı (11-13 Yaş)

Bu evre yaklaşan gençlik (ergenlik) bunalımının bir habercisidir. Çocuk “başkaldırma” döneminden çıktığı an, zeka ve mantığının da yardımı ile bir takım güçlüklerin üzerinden gelebilme yeteneğine sahip olacaktır. Buna rağmen yine de büyük bir anlamda çocuk kalacağı için onda zengin bir yaratma gücü olacaktır. Oysa bir yetişkine baktığımızda, eleştirme bilinci yüzünden imgelem ilişkisine yönelik yaratıcılığını, yitirmiştir (Kehnemuyi, 1995: 31). Bu evredeki çocukların sahip oldukları tek şey yaratıcılıklarıdır diyebiliriz.

Onun dışında bu evredeki çocuklar eleştirilmekten çekindikleri için çoğu zaman yaptıkları resimleri göstermek ve üzerinde konuşmaktan kaçınırlar. Yaptıkları çalışmalarını beğenmezler aynı zamanda başkalarını eleştirmekten geri kalmazlar ve kolay kolay da memnun olmazlar (Yolcu, 2004: 160). Bu sıkıntıların yanı sıra, çocuğun yaşı ilerlemiş olmasına rağmen hala resim ile ilgili üstesinden gelemediği bir çok teknik sorunu vardır.

Bu evrede henüz perspektif kuralları öğrenilmemiş, hareket problemi çözülmemiş, ışık, gölge, açık-koyu ve resim düzleminde üçüncü boyutu yaratma yeterince gelişmemiştir. Bunların öğrenilmesi okul ve okulun sunduğu öğrenme olanakları, kültürün sunduğu çeşitli grafik kaynaklar (kitaplar, dergiler, çizgi romanlar, sanat yapıtları v.b.) en önemlisi öğretmenin etkin öğretimiyle olanaklıdır (Kırıçoğlu, 2002:95).

3.8 Gerçeklik Evresi (13 Yaş Ötesi)

Bu evrede artık çocuk, gençliğin başlangıcı ve çocukluk döneminin sonu olarak kabul edilen ergenlik dönemine girer. Bu da onun duygu ve düşüncesinde çeşitli değişikliklerin olmasına neden olur. Bu değişikliklerin sonucunda dünyaya farklı açılardan bakmaya başlar ve bunların tümü resimlerine yansır.

Bu evredeki ergen (genç) giderek doğal çevresinden haberdar olmaya başlar. Bu doğal çevrede görmüş olduğu obje, nesne ve figürlerin boyutlarını, oran-

orantılarını, derinliklerini resimlerinde yansıtmaya çalışır. İnsan figürü çizimine çok önem verir ve resimlerinde ayrıntılı bir şekilde bunun üzerinde durmaya çalışır. Cinsiyet farklılıklarından da haberdar olan genç çizimlerinde bu farklılıkları göstermeye çalışır (Yavuzer, 2009a: 67). Bu yaştaki genç artık sanatsal değerlerle ilgilenmeye başlar. Hem bireysel hem toplumsal değerlere ilgisi artar. Bireysel ilişkiler, duygusal yaklaşımlar içine girer ve kendine birtakım hedefler belirler. Bu hedefler doğrultusunda uğraşır ve onlara ulaşmaya çalışır. Resimde (rengin anlam ve bütünlüğü, perspektif, anatomik sorunlar gibi) teknik açıdan yaşadığı birçok sorunu artık öğrenerek çözer. Resimlerinde kaybettiği bütünlüğü tekrar kazanılır (Kırıçoğlu, 2002: 95).

3.9 Çocuk Resimlerinde Görülen Genel Özellikler

Boy Hiyerarşisi Özelliği

Çocuk resimleri özelliklerinden biri olan boy hiyerarşisi özelliğinde çocuk, önemseydiği, sevdiği ve değer verdiği kişi ve nesnelere, diğerlerine göre daha büyük, daha detaylı ve resim yüzeyinin merkezi bir yerinde etkin bir biçimde ele alması özelliği olarak tanımlanabilir (Yolcu, 2004: 146).

Düzleme Özelliği

Düzleme özelliği “sanat eğitimi” dilinde, nesnelere resim düzlemine yatırılarak gösterilmesine denir. Düzleme, resimde yer alan nesnelere bir görüş açılarından değil de birçok görüş açısından bakılıyormuş gibi çizilmesidir. Bu kimi araştırmacı ve sanat eğitimciye göre farklı zamanlarda elde edilmiş algısal bilgilerin bir resimde kullanılmasıdır. Çocuk bu tür resimleri çizerken ya kendisi resmin etrafında dönerek, ya da resmi döndürerek çizer. Bu aynı zamanda çocuğun her şeyi en doğru biçimde göstermek için sarf ettiği bir çabanın da sonucudur (Kırıçoğlu, 2002: 85).

Saydamlık Özelliği

Çocuk, bu özelliğe sahip resimlerde birlikte görünmesi mümkün olmayan iki görüntüyü aynı anda göstermeye çalışır. Bir objenin, nesnenin arkasında veya içinde bulunan ve görünmemesi gereken birtakım şeyleri sanki görünüyormuş gibi çizmeye çalışır. Bir evi önden çizerken aynı zamanda içine insanları da yerleştirir. Böylece evi saydamlaştırarak hem dış mekanını hem de iç mekanını aynı anda göstermiş olur (Yavuzer, 2009a: 46)

Üst Üste Konmuş Perspektif Özelliği

Çocuk, çizmiş olduğu yer çizgisinin üstüne bildiği tüm nesne ve objeleri yerleştirerek resmini yapmaya çalışır ve sıra bitince ikinci bir yer çizgisi çizerek bir kat daha yapar. Bu işlem kağıdın tüm yüzeyi çalışılncaya kadar devam eder (Cibelek, 1990: 65).

Yerel Çözüm Özelliği

Çocuk gördüğü, bildiği nesnelerin yapısal eşdeğerini çizerken dikkatini her çizdiği şema üzerinde ayrı ayrı yoğunlaştırarak ele alır. Resimde ele alınan; insan figürü, ev, ağaç, çiçek, kuş, böcek gibi figür ve nesnelerin birbiriyle olan ilişkisine bakılmaksızın çizilir. Bu özelliği Arnheim, yerel çözüm (Local solution), Piaget, bütünden uzaklaşma ya da parçada yoğunlaşma olarak tanımlar. Bu özellikleri taşıyan bir resimde insan figüründen büyük kuş, evden büyük çiçek çizilmiş olabilir. Bu da bu yaş çocuğun resimlerinin çekiciliğinden biridir (Kırışoğlu, 2002: 83).

Espri Özelliği

Espri, çocuk resminin özellikleri arasında yer almaktadır. Çocuk burada resme oyun havası katmak için güneşe, çiçeğe, ağaca bir insan yüzü çizer; evin bacasını çeşitli figürlerle süsler. Çocuğun mizah duygusundan doğan bazı şekilleri becerikli bir şekilde basitleştirme eğiliminde olduğu görülür (Yavuzer, 2009a: 76).

Tamamlama Özelliği

Çocuklar tümel algıya sahip oldukları için bir nesneyi ya da olayı, onunla ilişkili bir başka nesne ya da olayla birlikte düşünürler. Onlara göre masanın dört ayağı, ağacın kökleri, deniz yada gölün balıkları vardır. Çocuk için bunlar bir bütün oluşturur. Bunlardan birinin eksik olması o şeyleri tamamlamaya yetmez. Bundan dolayı çocuk, toprağın altında kökleriyle beraber ağacı ya da profilden bakan bir insanın yüzünde iki gözünü göstermeye çalışır. Bu da çocuğun bütüncül bir yaklaşım içinde olduğunu göstermektedir (Yolcu, 2004:146).

Eğilim Özelliği

Bu özelliğe sahip olan tüm resimlerde, yer çizgisi olarak düşünülüp çizilen çizgi üzerinde tüm figür, nesne ve objeler yüzeye dik açılı olarak çizilir. Çocuğa göre yüzeyin durumu ne olursa olsun, resminde çizmiş olduğu figür, nesne ve objeler ancak yer çizgisine dik olursa durabileceklerini düşünür ve resminde bu özelliği kullanır (Cibelek, 1990: 66).

Bakışım (Simetri) Özelliği

Çocuk resimlerini incelediğimizde, çocuk için şekillerin renklere daha önemli olduğunu görürüz. Müzikte, dansa nasıl ritim ve tekrar varsa çocuk resimlerinde de önceleri anlamsız olduğu halde daha sonra anlam kazanan motiflerin

tekrarını görmek mümkündür. Çocuk, bu tekrarları güneşi, ayçiçeğini ve elleri çizerken kullanmaya çalışır. Böylece simetriden yararlanmış olur (Yavuzer, 2009a: 74).

Kuş Bakışı Perspektif Özelliği

Çocuklar tarafından en çok kullanılan perspektif şeklidir. Fakat buna rağmen çocuk kuşbakışı perspektif kullandığının farkında değildir. Bu durum ancak sözlü anlatımları dinlendiğinde anlaşılmaktadır (Aşkaroğlu, 2006: 50).

3.10 Sanat Eğitimi Alanında Uzman Kişilerin Çocuk Resimleri Hakkında Görüşleri

Kırışoğlu, sanat eğiti alanında uzman kişilerin çocuk resimlerine yönelik görüşlerini şu şekilde aktarıyor:

- **Dewey'e göre:** Çocuk çevresiyle doğrudan kazandığı deneyimleri görsel anlamda bir sanat biçimine dönüştürdüğünde, yaratıcı anlamda da gelişir (Dewey-Drogressive Education, 1920).(Kırışoğlu, 2002: 55).

- **Lowenfeld'e göre:** Çocuk çevreyle olan bütün yaşantısını resimlerinde dile getirir(Lowenfeld, 1965).(Kırışoğlu, 2002: 55).

- **Piaget'e göre:** “Resim yapmak çocuk için simgesel bir oyundur. Çocuğun bu oyunda ortaya koyduğu şey onun duygusal ve düşünsel yaşamıyla ilgili imgeleridir. Çocuğun uyum sağlaması gereken toplumsal, nesnel gerçekler dünyası ile, çelişkileri, istekleri, sevinç ve tedirginlikleriyle bir iç dünyası vardır. Birinciyi ortak anlatım aracı olan dil ile anlatabilen çocuk ikincisini bu dil ile anlatamayabilir. Bu nedenle çocuğun çocuk sanatı olarak adlandırılan –ki kesinlikle sanat değildir- bu ilk kendiliğinden simgesel anlatımları çevreyi, toplumu kısaca nesnel gerçekleri,

benimseme ile “ego”nun dışavurumunun bir bileşkesinden başka bir şey değildir” der (Kırıçoğlu, 2002: 56).

- **Viola’a göre:** Çocuk sanatı dolaysızdır ve çocuk resimleri formun ölümsüz kurallarını içerir. Bu anlamda Mısır sanatı bile çocuk resmi kadar güçlü değildir (Viola, 1936) (Kırıçoğlu, 2002: 59).

- **Leeds’e göre:** Çocuk resmi, ilkelerin resimleri ve halk sanatı estetik kaynak olarak keşfedilir. Estetik değer ölçüsü yaratıcılığa, ilkele ve gerçek anlatıma yöneldiğinde ise, çocuk resimleri de kendilerine özgü estetikleri doğrultusunda değerlendirilmeye başlanır (Kırıçoğlu, 2002: 57).

- **Yavuzer’e göre:** Çocuk bize resimleri ile adeta kendisinin bir parçasını yansıtmakta, olaylar hakkındaki duygu, düşünce ve görüş biçimlerini dile getirmektedir. Küçük yaşlarda sözcüklerden daha güçlü bir anlatım aracı olan resim, bize, çocuğun iç dünyası ve büyüme süreci hakkında bilgiler verir. Resim, çocuğun iç dünyasını keşfetmek için oldukça ideal, projektif bir tekniktir (Yavuzer, 2009b: 74).

- **Artut’a göre:** İlkel insanların ilk resimlerinin anlamsız kırık , kesik ve oval çizgilerden oluştuğunu düşündüğümüzde bunların, el kasları henüz gelişmemiş çocuk resimleriyle benzerlikleri ilgi çekicidir (Artut,2002: 17).

- **Kehnemuyi’ye göre:** Çocuk simgesel bir anlatımı, fantezi ve duyguları ile birleştiren, iç dünyasını söze getiren bir “ekspresyonisttir” (dışavurumcu) (Kehnemuyi, 1995: 19).

- **Yolcu’ya göre:** Çocuklar elbette sanatçı değildirler; yaptıklarının da sanat olmadığı gibi... Sanatçılar, eserlerini bilinçle yaratırken, çocuklar daha çok içgüdüleriyle resim yapar (Yolcu 2004: 137).

- **Kırıçoğlu’ ya göre:** Çocuğun iç dünyasının anlaşılması, iç çatışmalarının ortaya çıkartılması onun çok yönlü gelişiminde önemli bir etmendir. Bu yönüyle çocuk resimleri çocuğun tanınmasında, gelişmesinde ve ruh sağaltımında araçsal bir işleve sahiptir(Kırıçoğlu, 2002: 56).

BÖLÜM IV

4. BULGULAR VE YORUMLAR

4.1 7-9 Yaş Aralığı Çocuk Resimlerinin Şema, Renk, Uzam Açısından Analizi

Amerika Texas Houston ile Türkiye Konya’da yaptığımız uygulama 10 ilköğretim okulu, 30 sınıf ve 972 öğrenci kapsamında gerçekleştirilmiştir. Uygulama 40 dakikalık ders süreci içerisinde, Amerika Texas Houston’da görsel sanatlar hocaları, Türkiye Konya’da sınıf öğretmenleri gözetiminde yapılmıştır. Uygulamada çocuklara A4 kağıt (çocukların çalışmalarını bitirmelerinde kolaylık sağlaması için) verilmiş ve boya kullanmaları istenmiş, ancak boya seçimi serbest bırakılmıştır. Uygulamada çocuklara aileleri ile ilgili bir resim çizmeleri istenmiştir (aileleri ile ilgili diğer konulardan daha fazla bilgi sahibi oldukları için). Uygulamada çocuklara herhangi bir şekilde bilgi verilmemiş, yardımda bulunulmamış, değerlendirme-eleştiri yapılmamış, çocuklar tamamen serbest bırakılmıştır. Uygulama sonucunda her sınıftan resimsel açıdan başarılı 2 çalışma olmak üzere toplam 60 çalışma seçilerek değerlendirmeye alınmıştır. Seçilen bu çalışmaların biri kız, biri erkek çocuklara ait olmasına dikkat edilmiştir. Değerlendirmeye alınan çalışmaların şu başlıklar;

1. Şema
2. Renk
3. Uzam

kapsamında betimsel analizleri yapılmıştır.

4.2 Amerika Texas Houston Çocuk Resimleri Analizi

4.2.1 Harmony School of Art Çocuk Resimleri

Resim:1 Yer: Amerika Texas Houston Adı-Soyadı: L/C Yaşı: 7
Cinsiyeti: Erkek Okulu: Harmony School of Art Sınıfı: 1/A

Şema: Kâğıt üzerine kuru boya kalem kullanılmıştır. Figürler cepheden görünecek şekilde çizilmiştir. Figürler yer çizgisine temas halinde olmayıp havada asılı gibi durmaktadırlar. Figürlere ait; saç, göz, burun, ağız, kol, el, parmak, ayak gibi ayrıntılar çizilirken; kaş, kulak, boyun, omuz, kalça gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Çalışmada figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Bulutlar mavi, güneş sarı, ağacın gövde kısmı kahverengi üst kısmı ve zemin yeşil renge boyanmıştır. Figürlerin giysileri için siyah, kırmızı, mavi, yeşil ve kahverengi kullanılırken elleri, kolları, portreleri ve resmin arka fonu boyanmamıştır. Çalışmada yer alan nesne ve figürlerin dış hatları kuru boya kalem ile çizildikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur.

Uzam: Bir dış mekanın çizildiği çalışmada insan figürleri, çimler, bulutlar, güneş ağaç ve bir çiçek yer almaktadır. Çalışmada yer çizgisi kullanılmış, ufuk çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada figürlerin elleri ve başları bedenlerine oranla büyük çizilmiştir.

Resim:2 Yer: Amerika Texas Houston Adı-Soyadı: T/U Yaşı: 7
Cinsiyeti: Erkek Okulu: Harmony School of Art Sınıfı: 1/B

Şema: Kâğıt üzerine kuru boya kalemi kullanılmıştır. Figürler çöp adam şeklinde olup, cepheden görünecek şekilde büyükten küçüğe doğru yan yana sıralanarak çizilmiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Güneş sarı, gökyüzü mavi, ağacın üst kısmı, zemin, çimler ve çiçeklerin yaprakları yeşil renge boyanırken çiçeklerin taç kısmı sarı renge boyanmıştır. Figürler siyah kontur çizgiler halinde bırakılmıştır. Çalışmada yer alan nesnelerin dış hatları belirlendikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur. Resmin arka fonu boyanmamıştır.

Uzam: Bir dış mekanın çizildiği çalışmada insan figürleri, çimler, çiçekler, güneş ve bir ağaç yer almaktadır. Çalışmada ufuk çizgisi ve yer çizgisi kullanılmıştır. Çalışmada boy hiyerarşisi özelliği kullanılmıştır

Resim: 3 Yer: Amerika Texas Houston Adı-Soyadı: R/W Yaşı: 8
Cinsiyeti: Erkek Okulu: Harmony School of Art Sınıfı: 2/A

Şema: Kâğıt üzerine kuru boya kalemi kullanılmıştır. Çalışmada yer alan figürler çöp adam şeklindedir. Figürler çok küçük çizildiklerinden sadece bir masa etrafında oturdukları anlaşılmaktadır.

Renk: Binalar kırmızı, sarı, turuncu, mavi, yeşil siyah ve kahverengiye boyanmıştır. Güneş sarı renge boyanırken araba için mavi, kırmızı ve siyah renk kullanılmıştır. Uçak siyah renge boyanmıştır. Çalışmada yer alan obje ve nesnelerin dış hatları belirlendikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur. Resmin arka fonu boyanmamıştır.

Uzam: Bir dış mekânın çizildiği çalışmada insan figürleri, binalar, güneş, bir uçak ve bir araba yer almaktadır. Çalışmada evin içerisinde yer alan insan figürlerini göstermek için saydamlık özelliği kullanılmıştır. Çalışmada ufuk çizgisi ve yer çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada gerçek anlamda perspektif olmadığı halde perspektif hissi verecek şekilde binalar arka arkaya dizilerek çizilmiş ve binaların iki cephesi gösterilmeye çalışılmıştır. Çalışmada yer alan figürler diğer nesne ve objelere oranla küçük çizilmiştir. Çalışmada yer alan binaların üzerinde yazı ve simge kullanılmıştır.

Resim: 4 Yer: Amerika Texas Houston Adı-Soyadı: Y/S Yaşı: 8
Cinsiyeti: Kız Okulu: Harmony School of Art Sınıfı: 2/A

Şema: Kâğıt üzerine kuru boya kalem kullanılmıştır. Çalışmada figürler cepheden görünecek şekilde büyükten küçüğe doğru yan yana sıralanarak çizilmiştir. Figürler hareket halinde gösterilmiştir. Figürlere ait; saç, göz, burun, ağız, ayak gibi ayrıntılar yer alırken; kaş, kalça, kulak, parmak gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Çalışmada cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Güneş sarı, gökyüzü mavi, ağacın üst kısmı yeşil, gövde kısmı kahverengiye boyanmıştır. Figürlerin ten kısımları kahverengiye boyanırken giysileri için mavi, mor, siyah, turuncu gibi çeşitli renklere kullanılmıştır. Ağacın üzerinde çiçek ya da meyveleri belirtmek için kırmızı noktalar konulmuştur. Ev formu siyah kontur çizgiler şeklinde bırakılmıştır. Çalışma da yer alan figür ve nesnelerin dış hatları belirlendikten sonra iç kısımlar boyanarak doldurulmuştur.

Uzam: Çalışmada bir dış mekan çizilmiştir. Kağıdın sağ tarafında bir ağaç ve ağacın sol tarafında insan figürü yer almaktadır. Gökyüzüne güneş ve bir ev formu çizilmiştir. Çalışmada yer çizgisi ve ufuk çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada boy hiyerarşisi özelliği kullanılmıştır. Ağacın gövde kısmı abartılarak çizilmiştir. Figürler karikatürlerde olduğu gibi konuşurularak yazı kullanılmıştır.

Resim: 5 Yer: Amerika Texas Houston Adı-Soyadı: G/Z Yaşı: 9
Cinsiyeti: Erkek Okulu: Harmony School of Art Sınıfı: 3/A

Şema: Kâğıt üzerine kuru boya kalemi kullanılmıştır. Çalışmada portrelere ait: Göz, göz bebeği, kaş, burun, ağız gibi ayrıntılar çizilirken kulak ve boyun gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Çalışmada figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Portrelerin saç kısımları siyah renge boyanırken, portrenin erkeğe ait olanın yüz kısmı kahverengiye boyanmıştır. Çalışmada yer alan portrelerin dış hatları belirlendikten sonra erkeğe ait olan portre çiziminin iç kısmı boyanarak doldurulmuştur. Kâğıdın portreler dışında kalan kısımları boyanmamıştır.

Uzam: Çalışmada biri kız, biri erkek olmak üzere iki portre çizimi yer almaktadır. Çalışmada mekan kavramı yoktur. Çalışmada ufuk çizgisi ve yer çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada figürlerin ağız kısımları portrelerine oranla büyük çizilmiştir. Figürlerin aile içi konumlarını belirtmek için yazı kullanılmıştır.

Resim: 6 Yer: Amerika Texas Houston Adı-Soyadı: C/J Yaşı: 9
Cinsiyeti: Kız Okulu: Harmony School of Art Sınıfı: 3/A

Şema: Kâğıt üzerine kurşun ve kuru boya kalemi kullanılmıştır. Figürler cepheden görünecek şekilde bükten küçüğe doğru yan yana sıralanarak çizilmiştir. Figürler hareket halinde gösterilmiştir. Figürlere ait; saç, göz, burun, ağız, ayak, el, parmak ve boyun gibi ayrıntılar çizilirken figürlerin kulakları çizilmemiştir. Çalışmada figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Güneş sarı, gökyüzü mavi, ağacın üst kısmı yeşil, gövde kısmı ve zemin için kahverengi kullanılmıştır. Ağacın üzerindeki meyveler kırmızı renge boyanırken salıncaklar için sarı ve kahverengi kullanılmıştır. Figürlerin saç ve giysileri için mavi, siyah ve yeşil renk kullanılmış, portreleri, kolları, elleri ve bacakları boyanmamıştır. Bulut, kelebek figürü ve resmin arka fonu boyanmamıştır. Çalışmada yer alan figür ve nesnelerin dış hatları kurşun kalem ile çizildikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur.

Uzam: Çalışmada bir dış mekan çizilmiştir. Kâğıdın sol tarafına bir ağaç formu, ağacın üzerine meyve ve salıncaklar çizilirken sağ tarafında insan figürleri yer almaktadır. Gökyüzüne güneş, bulut ve bir kelebek figürü çizilmiştir. Çalışmada ufuk çizgisi ve yer çizgisi kullanılmıştır. Çalışmada boy hiyerarşisi özelliği kullanılmıştır. Figürlerin başları bedenlerine oranla büyük çizilmiştir. Figürler karikatürlerde olduğu gibi konuşturularak yazı kullanılmıştır.

4.2.2 Harmony School of Excellence Çocuk Resimleri

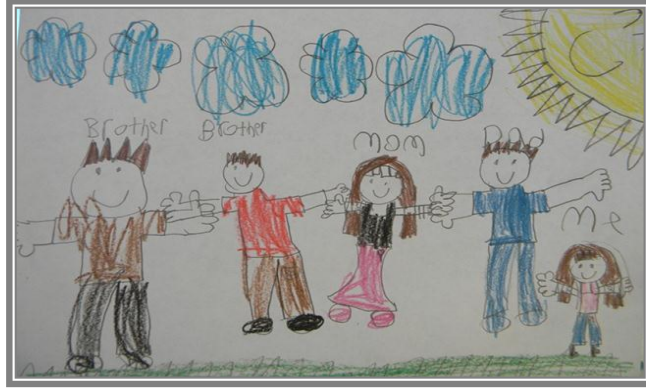
Resim: 7 Yer: Amerika Texas Houston Adı-Soyadı: V/T Yaşı: 7
Cinsiyeti: Kız Okulu: Harmony School of Excellence Sınıfı: 1/A

Şema: Kâğıt üzerine kurşun ve kuru boya kalem kullanılmıştır. Figürler cepheden görünecek şekilde bükten küçüğe doğru yan yana sıralanarak çizilmiştir. Figürlere ait; saç göz, ağız, kol, bacak gibi ayrıntılar çizilirken; kaş, burun, kulak, el, ayak gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Kedi figürüne ait; kulak, göz, burun, ağız, pati, kuyruk gibi ayrıntılar çizilmiştir. Çalışmada figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir. Güneşe, insana ait karakteristik özellikler verilmiştir (espri özelliği).

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Güneş sarı renge boyanırken figürlerin saçları siyah, portreleri, ten rengine boyanmıştır. Figürlerin giysileri için yeşil, mavi, turuncu, pembe renk kullanılmıştır. Kedi figürü ve arka fon boyanmamıştır. Çalışmada yer alan nesne ve figürlerin dış hatları kurşun kalem ile çizildikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur.

Uzam: Çalışmada bir dış mekan çizilmiştir. Kağıdın büyük bir bölümünü kaplayacak şekilde, insan figürleri, kedi figürü ve güneş çizilmiştir. Çalışmada ufuk çizgisi ve yer çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada boy hiyerarşisi özelliği kullanılmıştır. Figürlerin aile içindeki konumlarını belirtmek için yazı kullanılmıştır.

Resim: 8 Yer: Amerika Texas Houston Adı-Soyadı: F/R Yaşı:7
Cinsiyeti: Kız Okulu: School of Excellence Sınıfı: 1/A

Şema: Kâğıt üzerine kurşun ve kuru boya kalemi kullanılmıştır. Figürler cepheden görünecek şekilde yan yana dizilerek çizilmiştir. Figürler yer çizgisine temas halinde olmayıp havada asılı gibi durmaktadırlar. Figüre ait; saç, göz, ağız, kol, el, parmak, bacak, ayak gibi ayrıntılar çizilirken kaş, kulak, burun, boyun, kalça gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir. Güneşe insana ait karakteristik özellikler verilmiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Güneş sarı, bulutlar mavi, zemin yeşil renge boyanmıştır. Figürlerin saç ve giysileri için siyah, pembe, mavi, kırmızı ve kahverengi kullanılmıştır. Figürlerin portreleri, elleri ve resmin arka fonu boyanmamıştır. Çalışmada yer alan figür ve nesnelerin dış hatları kurşun kalem ile belirlendikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur.

Uzam: Bir dış mekanın çizildiği çalışmada, insan figürleri, bulutlar, güneş ve zemin yer almaktadır. Çalışmada yer çizgisi kullanılmış ufuk çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada yer alan figürlerin el ve kolları bedenlerine oranla büyük çizilmiştir. Çalışmada figürlerin aile içindeki konumlarını belirtmek için yazı kullanılmıştır.

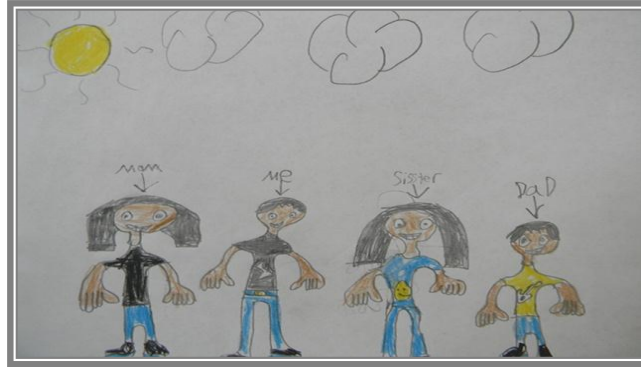

Resim: 9 Yer: Amerika Texas Houston Adı-Soyadı: P/Q Yaşı: 8
Cinsiyeti: Kız Okulu: Harmony School of Excellence Sınıfı: 2/B

Şema: Kâğıt üzerine kuru boya kalemi kullanılmıştır. Figürler cepheden görünecek şekilde yan yana sıralanarak çizilmiştir. İnsan figürü çizimine ait; saç, göz, burun, ağız, boyun, bacak, ayak gibi ayrıntılar çizilirken; kaş, kulak, kol, el, parmak, kalça gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Hayvan figürlerine ait; göz, kuyruk, ayak gibi ayrıntılar çizilmiş, kulak, burun, ağız gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Çalışma da figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Güneş sarı ve kırmızı, bulutlar mavi renge boyanmıştır. İnsan figürlerinin saçları siyah ve kahverengiye boyanırken, elbise ve ayakkabıları için pembe, mavi, turuncu renk kullanılmıştır. Hayvan figürleri kontur çizgiler halinde bırakılmıştır. Ev formu kırmızıya boyanırken gökkuşağı renkli çizgiler ile belirtilmiş, yıldız formu mavi bir çizgi ile gösterilmiştir. Çalışmada yer alan figür ve nesnelerin dış hatları kuru boya kalemi ile belirlendikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur. Arka fon boyanmamıştır.

Uzam: Çalışmada bir dış mekan çizilmiştir. Kağıdın sol köşesine çizilen ev formunun yanına, yan yana insan ve hayvan figürleri çizilmiştir. Gök yüzünde bulutlar, güneş, yıldız ve gökkuşağı yer almaktadır. Çalışmada ufuk çizgisi ve yer çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada boy hiyerarşisi özelliği kullanılmıştır. Ayrıca insan figürlerinin bacak kısımları abartılarak çizilmiştir.

Resim: 10 Yer: Amerika Texas Houston Adı-Soyadı: b/N Yaşı: 8
Cinsiyeti: Erkek Okulu: Harmony School of Excellence Sınıfı: 2/B

Şema: Kâğıt üzerine kurşun kalem ve pastel boya kullanılmıştır. Figürler cepheden görünecek şekilde yan yana sıralanarak çizilmiştir. Figürlere ait; saç, göz, gözbebeği, ağız, diş, boyun, kol, el, parmak, kalça, bacak, ayak gibi ayrıntılar çizilirken kaş, burun, kulak gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Çalışma da figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Güneş sarı, figürlerin saç kısımları siyah, ten kısımları kahverengiye boyanmıştır. Figürlerin elbise ve ayakkabıları için siyah, gri, sarı ve mavi renk kullanılmıştır. Çalışmada yer alan figür ve nesnelerin dış hatları kurşun kalem ile belirlendikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur. Figürlerin saç kısımları için sadece kurşun kalem kullanılmıştır. Bulutlar ve arka fon boyanmamıştır.

Uzam: Bir dış mekanın çizildiği çalışmada insan figürleri, bulutlar ve güneş yer almaktadır. Çalışmada ufuk çizgisi ve yer çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada yer alan figürlerin elleri bedenlerine oranla büyük çizilmiştir. Çalışmada figürlerin aile içindeki konumlarını belirtmek için yazı kullanılmış ve giysiler üzerinde simgeler bulunmaktadır.

Resim: 11 Yer: Amerika Texas Houston Adı-Soyadı: E/H Yaşı: 9
Cinsiyeti: Kız Okulu: Harmony School of Excellence Sınıfı: 3/C

Şema: Kâğıt üzerine kuru boya kalemi kullanılmıştır. Figürler cepheden ve büyükten küçüğe doğru yan yana sıralanarak çizilmiştir. Figürler yalın ayak çizilmiştir. Figürlere ait; saç, göz, ağız, boyun, omuz, kol, el, kalça, bacak, ayak, parmak, gibi ayrıntılar çizilirken; kaş, burun, kulak gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Ağacın gövde kısmı için kahverengi, üst kısmı için yeşil renk kullanılmıştır. Figürlerinin saç kısımları için kahverengi kullanılırken, elbiseleri için mavi ve turuncu renk kullanılmıştır. Kelebek figürü için kontur çizgiler şeklinde siyah ve kırmızı renkler kullanılmış, kanatlarına dört yuvarlak leke halinde yeşil renk kullanılmıştır. Meyve formu ise kırmızı renge boyanmıştır. Çalışmada yer alan figür ve nesnelere dış hatları kuru boya kalemi ile belirlendikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur. Figürlerin ten kısımları ve arka fon boyanmamıştır.

Uzam: Bir dış mekanın çizildiği çalışmada insan figürleri, ağaç ve bir kelebek figürü yer almaktadır. Çalışmada ufuk çizgisi ve yer çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada boy hiyerarşisi özelliği kullanılmış ve kelebek figürü diğer figür ve nesnelere oranla büyük çizilmiştir (yerel çözüm özelliği).

Resim: 12 Yer: Amerika Texas Houston Adı-Soyadı: Z/J Yaşı: 9
Cinsiyeti: Kız Okulu: Harmony School of Excellence Sınıfı: 3/B

Şema: Kâğıt üzerine kurşun kalem ve pastel boya kullanılmıştır. Çalışmada beş insan ve bir köpek portresi yer almaktadır. Portrelere ait; saç, kaş, göz, göz bebeği, kirpik, burun, ağız, kulak gibi ayrıntılar yer almaktadır. Çalışma da Figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir. Figürlere ait gözlük, küpe gibi takı ve aksesuar belirtilmiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Boyanan iki portrenin saç kısımları için siya renk kullanılırken yüz kısımları ten rengine boyanmıştır. Elbiseleri için yeşil ve mavi renk kullanılmıştır. Boyanan iki figürün dış hatları belirlendikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur. Bunun dışında kalan figürler kontur çizgiler halinde bırakılmıştır. Arka fon boyanmamıştır.

Uzam: Çalışmada mekan kavramı yoktur. Çalışmada beşi insan biri köpek olmak üzere altı portre çizimi yer almaktadır. Çalışmada ufuk çizgisi ve yer çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada figürlerin kafaları bedenlerine oranla büyük çizilmiştir. Çalışmada yazı ve simge kullanılmıştır.

4.2.3 Harmony School of İngiunity Çocuk Resimleri

Resim: 13 Yer: Amerika Texas Houston Adı-Soyadı: D/K Yaşı: 7
Cinsiyeti: Kız Okulu: Harmony School of İngiunity Sınıfı: 1/A

Şema: Kâğıt üzerine pastel boya kullanılmıştır. Çalışmada figürler cepheden görünecek şekilde çizilmiştir. Figürlere ait; saç, göz, ağız, el, parmak, ayak gibi ayrıntılar çizilirken kulak, burun, boyun, kol, bacak, kalça gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Ağacın gövde kısmı, merdiven ve figürlerin saç kısımları için kahverengi kullanılırken; zemin ve ağacın üst kısmı için yeşil, bulutlar için mavi, figürlerin el ve yüz kısımları için ten rengi kullanılmıştır. Evin duvar kısımları kırmızı renge boyanırken çatısı mor, pencereleri mavi ve kapısı kahverengiye boyanmıştır, Çalışmada yer alan figür ve nesnelerin dış hatları belirlendikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur. Arka fon boyanmamıştır.

Uzam: Çalışmada bir dış mekan çizilmiştir. Zemin üzerine bir ev formu yerleştirilmiş, eve yaslanmış bir merdiven, evin etrafında insan figürleri ve süslenmiş bir ağaç formu bulunurken, gökyüzüne bulutlar çizilmiştir. Çalışmada yer çizgisi kullanılmış, ufuk çizgisi kullanılmamıştır. Ayrıca çalışmada yer alan merdiven düzleme özelliğine göre çizilmiştir. Çalışmada figürlerin elleri bedenlerine oranla büyük çizilmiştir. Çalışmada figürlerin aile içindeki konumlarını belirtmek için yazı kullanılmıştır.

Resim: 14 Yer: Amerika Texas Houston Adı-Soyadı: T/I Yaşı: 7
Cinsiyeti: Kız Okulu: Harmony School of Ingenuity Sınıfı: 1/B

Şema: Kâğıt üzerine keçeli boya kalem kullanılmıştır. Figürler cepheden görünecek şekilde yan yana sıralanarak çizilmiştir. Figürlere ait; saç, göz, ağız, burun, kol, el, bacak, ayak gibi ayrıntılar çizilirken kulak, kaş, boyun, kalça, parmak gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir. Çalışmada kuşlar M' şeklinde gösterilmiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Güneş sarı ve kırmızı, bulutlar mavi renge boyanmış zemin yeşil bir çizgi ile gösterilmiştir. Figürlerin ten kısımları kahverengi çizgilerle gösterilirken, elbiseleri için mor ve mavi renk kullanılmıştır. Kuşların kırmızı çizgilerle gösterilmiştir. Figürlerin portreleri ve arka fon boyanmamıştır.

Uzam: Bir dış mekânın çizildiği çalışmada insan figürleri, bulutlar, kuşlar ve güneş yer almaktadır. Çalışma da yer çizgisi kullanılmış, ufuk çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada yer alan kuş figürleri diğer figür ve nesnelere oranla büyük çizilmiştir. Çalışmada figürler isimlendirilerek yazı kullanılmıştır.

Resim: 15 Yer: Amerika Texas Houston Adı-Soyadı: C/A Yaşı: 8
Cinsiyeti: Erkek Okulu: Harmony School of İngiunity Sınıfı: 2/A

Şema: Kâğıt üzerine kurşun ve kuru boya kalemi kullanılmıştır. Çalışmada figürler cepheden görünecek şekilde yan yana sıralanarak çizilmiştir. Figürlere ait; saç, göz, ağız, burun, kol, el, parmak, bacak, ayak gibi ayrıntılar çizilirken kulak, boyun, kalça gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Köpek figürüne ait göz, ağız, kulak, boyun bacak, kuyruk gibi ayrıntılar çizilmiştir. Figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Güneş sarı, bulutlar mavi, çimler yeşil renge boyanmıştır. Figürlerin portre ve elleri ten rengine boyanırken giysileri mavi, sarı ve pembe renge boyanmıştır. Köpek figürü için kahverengi kullanılmıştır. Çalışmada yer alan nesne ve figürlerin dış hatları kurşun kalem ile çizildikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur. Arka fon boyanmamıştır.

Uzam: Çalışmada bir dış mekan çizilmiştir. Kâğıdın büyük bir bölümünü kaplayacak şekilde; insan figürleri, köpek figürü, bulutlar, güneş ve çimler yer almaktadır. Çalışmada ufuk çizgisi ve yer çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada figürlerin kolları bedenlerine oranla uzun çizilmiştir. Çalışmada figürlerin aile içindeki konumlarını belirtmek için yazı kullanılmıştır.

Resim: 16 Yer: Amerika Texas Houston Adı-Soyadı: S/W Yaşı: 8
Cinsiyeti: Kız Okulu: Harmony School of Ingenuity Sınıfı: 2/B

Şema: Kâğıt üzerine keçeli boya kalemi kullanılmıştır. Figürler cepheden görünecek şekilde yan yana sıralanarak çizilmiştir. Figürlere ait; saç, göz, ağız, burun, kol, el, parmak, bacak gibi ayrıntılar çizilirken kulak, boyun, kalça, ayak gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir.

Renk kullanımı: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Güneş sarı, gökyüzü ve bulutlar turkuaz, çimler ve ağacın üst kısmı yeşil, gövde kısmı kahverengiye boyanmıştır. Ağacın üzerindeki meyveler kırmızı renk ile gösterilirken, figürlerin giysileri kırmızı, mavi ve kahverengiye boyanmıştır. Çalışmada yer alan nesne ve figürlerin dış hatları keçeli boya kalemi ile çizildikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur. Bulutlar ve arka fon boyanmamıştır.

Uzam: Çalışmada bir dış mekan çizilmiştir. Çalışmada insan figürleri, bulutlar, çimler, güneş ve bir ağaç yer almaktadır. Çalışmada ufuk çizgisi kullanılmış, yer çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada figürlerin elleri bedenlerine oranla büyük çizilmiştir. Çalışmada figürlerin aile içindeki konumlarını belirtmek için yazı kullanılmıştır.

Resim: 18 Yer: Amerika Texas Houston Adı-Soyadı: J/E Yaşı: 9
Cinsiyeti: Kız Okulu: Harmony School of İngiunity Sınıfı: 3/B

Şema: Kâğıt üzerine kurşun kalem ve pastel boya kullanılmıştır. Figürler cepheden görünecek şekilde yan yana sıralanarak çizilmiştir. Figürlere ait; saç, göz, burun, ağız, boyun, kol, el, parmak, kalça, bacak, ayak gibi ayrıntılar çizilirken kaş, kulak, gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Çalışma da cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir.

Renk: Çalışmada figürlerin saç ve giysileri için siyah, kırmızı, mavi, yeşil, pembe, kahverengi kullanılmıştır. Çalışmada yer alan figürlerin dış hatları kurşun kalem ile çizildikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur. Figürlerin portreleri, elleri ve resmin arka fonu boyanmamıştır.

Uzam: Çalışmada mekan kavramı yoktur. Kağıdın ortasına çizilen dört insan figürü yer almaktadır. Çalışmada ufuk çizgisi ve yer çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada yer alan figürlerin başları bedenlerine oranla büyük çizilmiştir. Çalışmada figürlerin aile içindeki konumlarını belirtmek için yazı kullanılmıştır.

Resim: 18 Yer: Amerika Texas Houston Adı-Soyadı: J/E Yaşı: 9
Cinsiyeti: Kız Okulu: Harmony School of İngiunity Sınıfı: 3/A

Şema: Kâğıt üzerine kurşun ve kuru boya kalem kullanılmıştır. Çalışmada figürler cepheden görünecek şekilde büyükten küçüğe doğru yan yana sıralanarak çizilmiştir. Figürlere ait saç, kulak, göz, ağız, kol, el, parmak, bacak, ayak gibi ayrıntılar çizilirken kaş, burun gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Çalışmada figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Güneş sarı, bulutlar mavi, zemin yeşil renge boyanmıştır. Figürlerin portreleri, elleri, kolları ve bacakları ten rengine boyanırken saç ve giysileri için sarı, mor, mavi, kırmızı, kahverengi kullanılmıştır. Çalışmada yer alan figür ve nesnelere dış hatları kurşun kalem ile belirlendikten sonra iç kısımları doldurularak boyanmıştır. Arka fon boyanmamıştır.

Uzam: Bir dış mekanın çizildiği çalışmada insan figürleri, bulutlar, güneş ve zemin yer almaktadır. Çalışmada yer çizgisi kullanılmış, ufuk çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada boy hiyerarşisi özelliği kullanılmıştır. Çalışmada yazı ve simge kullanılmıştır.

4.2.4 Harmony School of İnovation Çocuk Resimleri

Resim: 19 Yer: Amerika Texas Houston Adı-Soyadı: J/T Yaşı: 7
Cinsiyeti: Erkek Okulu: Harmony School of İnovation Sınıfı: 1/B

Şema: Kâğıt üzerine kurşun kalem ve pastel boya kullanılmıştır. Figürler cepheden görünecek şekilde yan yana sıralanacak şekilde çizilmiştir. Figürlere ait saç, kaş, göz, gözbebeği, burun, ağız, kulak, boyun, kol, el, bacak, ayak gibi ayrıntılar çizilirken kalça, parmak gibi ayrıntılar çizilmemiştir.

Renk: Çalışmada yer alan iki figürden sadece biri boyanmıştır. Figürün saç kısmı için kurşun kalem, dudakları için pembe renk kullanılırken giysi ve ayakkabıları için siyah ve mavi renk kullanılmıştır. Figürün portresi, kolları ve bacakları kahverengiye boyanmıştır. Figürlerin dış formları kurşun kalem ile çizildikten sonra birinin iç kısımları boyanarak doldurulmuştur. Arka fon ise boyanmamıştır.

Uzam: Çalışmada mekan kavramı yoktur. Kâğıdın büyük bir kısmını kaplayacak şekilde iki insan figürü yer almaktadır. Çalışmada ufuk çizgisi ve yer çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada figürlerin boyunları bedenlerine oranla kalın, kolları ve bacakları ise ince ve kısa çizilmiştir. Çalışmada figürlerin aile içindeki konumlarını belirtmek için yazı kullanılmıştır.

Resim: 20 Yer: Amerika Texas Houston Adı-Soyadı: E/N Yaşı: 7
Cinsiyeti: Kız Okulu: Harmony School of İnovation Sınıfı: 1/C

Uzam: Kâğıt üzerine keçeli boya kalemi kullanılmıştır. Figürler cepheden görünecek şekilde büyükten küçüğe doğru yan yana sıralanarak çizilmiştir. Figürlere ait; saç, göz, ağız, burun, kulak, kol, bacak, ayak gibi ayrıntılar çizilirken kaş, el, parmak, kalça gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir. Çalışmada kuşlar M' şeklinde gösterilmiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Zemin yeşil, bulutlar mavi, güneş sarı renge boyanmıştır. Kuşlar ve kelebekler siyah kontur çizgilerle çizilmiş, park levhası ise kahverengiye boyanmıştır. Figürlerin saçları siyah ve kahverengiye boyanırken, giysileri kırmızı, turuncu, sarı, mavi, mor renge boyanmıştır. Figürlerin kolları ve portreleri ten rengine boyanmıştır. Çalışmada yer alan nesne ve figürlerin dış hatları keçeli boya kalemi ile çizildikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur. Arka fon ise boyanmamıştır.

Uzam: Bir dış mekanın çizildiği çalışmada insan figürleri, kuşlar, bulutlar, güneş, kelebekler ve bir levha yer almaktadır. Çalışmada yer çizgisi kullanılmış, ufuk çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada boy hiyerarşisi özelliği kullanılmıştır. Çalışmada yer alan kuş ve kelebek figürleri diğer nesne ve figürlere oranla büyük çizilmiştir (yerel çözüm özelliği). Çalışmada figürlerin aile içindeki konumlarını belirtmek için yazı kullanılmıştır.

Resim: 21 Yer: Amerika Texas Houston Adı-Soyadı: M/O Yaşı: 7
Cinsiyeti: Kız Okulu: Harmony School of İnovation Sınıfı: 2/B

Şema: Kâğıt üzerine kurşun ve kuru boya kalemi kullanılmıştır. Figürler cepheden görünecek şekilde büyükten küçüğe doğru yan yana sıralanarak çizilmiştir. Figürlere ait; saç, göz, ağız, burun, kulak, kol, bacak gibi ayrıntılar çizilirken boyun, kalça, ayak gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Zemin yeşil, bulutlar mavi, güneş sarı renge boyanmıştır. Figürlerin portreleri ten rengine boyanırken giysileri için mavi, kırmızı ve pembe renk kullanılmıştır. Figürlerin saçları kurşun kalem ile çizilmiştir. Çalışmada yer alan nesne ve figürlerin dış hatları kurşun kalem ile çizildikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur. Arka fon boyanmamıştır.

Uzam: Bir dış mekanın çizildiği çalışmada insan figürleri, bulutlar ve güneş yer almaktadır. Çalışmada yer çizgisi kullanılmış, ufuk çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada boy hiyerarşisi özelliği kullanılmıştır.

Resim: 22 Yer: Amerika Texas Houston Adı-Soyadı: C/P Yaşı: 8
Cinsiyeti: Kız Okulu: Harmony School of İnovation Sınıfı: 2/B

Şema: Kâğıt üzerine kurşun kalem ve pastel boya kullanılmıştır. Figürler cepheden görünecek şekilde yan yana sıralanarak çizilmiştir. Figürlere ait; saç, göz, gözbebeği, kirpik, ağız, burun, kol, bacak gibi ayrıntılar çizilirken kulak, kalça, ayak gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir. Güneşe, insana ait karakteristik özellikler verilmiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Bulutlar mavi, güneş sarı; gökkuşağı turuncu, mor ve sarı renklere boyanmıştır. Figürlerin saçları siyah renge boyanırken kolları ve portreleri ten rengine boyanmıştır. Figürlerin giysileri için sarı, kırmızı, mavi, turuncu, pembe ve mor renk kullanılmıştır. Çalışmada yer alan nesne ve figürlerin dış hatları kurşun kalem ile çizildikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur. Arka fon boyanmamıştır.

Uzam: Bir dış mekanın çizildiği çalışmada, insan figürleri, çiçekler, bulutlar, gökkuşağı ve güneş yer almaktadır. Çalışmada ufuk çizgisi, yer çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada yer alan nesne ve figürler oran-orantı kurallarına uygun çizilmiştir.

Resim: 23 Yer: Amerika Texas Houston Adı-Soyadı: G/F Yaşı: 9
Cinsiyeti: Kız Okulu: Harmony School of İnovation Sınıfı: 3/A

Şema: Kâğıt üzerine kurşun ve kuru boya kalemi kullanılmıştır. Figürler cepheden görünecek şekilde yan yana sıralanarak çizilmiştir. Figürlere ait; saç, göz, ağız, burun, boyun, kol, bacak, ayak gibi ayrıntılar çizilirken kulak, kalça gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir. Ayrıca çalışmada yeni doğan bir bebek figürü yer almaktadır.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Zemin, bulut ve çiçeklerin yaprakları için yeşil renk kullanılırken güneş sarı renge boyanmıştır. Figürlerden birinin giysileri pembe renge boyanmıştır bunun dışında kalan tüm figür ve nesnelere kurşun kalem ile kontur çizgiler halinde bırakılmıştır. Arka fon boyanmamıştır.

Uzam: Bir dış mekânın çizildiği çalışmada, insan figürleri, çiçekler yıldızlar, bulut ve güneş yer almaktadır. Çalışmada yer çizgisi kullanılmış, ufuk çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada yer alan çiçekler diğer nesne ve figürlere oranla büyük çizilmiştir. Çalışmada figürlerin aile içindeki konumlarını belirtmek için yazı kullanılmıştır.

Resim: 24 Yer: Amerika Texas Houston Adı-Soyadı: L/T Yaşı: 9
Cinsiyeti: Erkek Okulu: Harmony School of İnovation Sınıfı: 3/A

Şema: Kâğıt üzerine kurşun ve kuru boya kalemi kullanılmıştır. Çalışmada figürler cepheden ve yan yana dizilerek şekilde çizilmiştir. Figürlere ait; saç, göz, ağız, kol, el, bacak ayak, gibi ayrıntılar çizilirken burun, kulak, boyun, parmak, kalça gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmemiştir. Güneşe insana ait karakteristik özellikler verilmiştir (espri özelliği).

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Güneş sarı, gökyüzü ve bulutlar mavi, zemin için yeşil renge boyanmıştır. Figürlerin elbiseleri için mavi, sarı, kırmızı ve yeşil renk kullanılmıştır. Figürlerin elleri ve portreleri ten rengine boyanmıştır. Çalışmada yer alan figür ve nesnelerin dış hatları kurşun kalem ile çizildikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur. Arka fon ise mavi çizgilerle karalanmıştır.

Uzam: Bir dış mekanın çizildiği çalışmada insan figürleri, bulutlar ve güneş yer almaktadır. Çalışmada yer çizgisi kullanılmış, ufuk çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada figürlerin kafaları bedenlerine oranla büyük çizilmiştir. Güneş abartılarak çizilmiştir.

4.2.5 Harmony School of Science Çocuk Resimleri

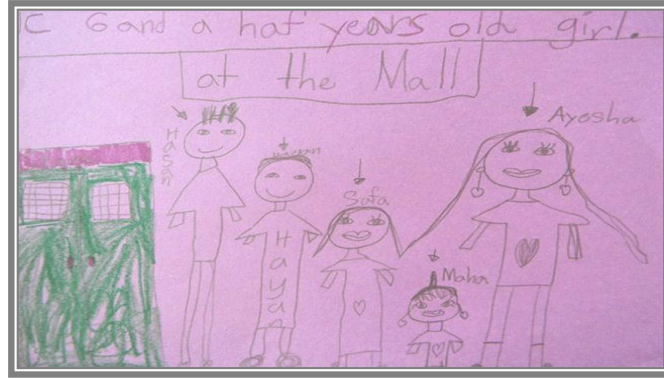

Resim: 25 Yer: Amerika Texas Houston Adı-Soyadı: Z/S Yaşı: 7
Cinsiyeti: Erkek Okulu: Harmony School of Science Sınıfı: 1/C

Şema: Kâğıt üzerine pastel ve keçeli boya kalem kullanılmıştır. Çalışmada figürler cepheden görünecek şekilde yan yana sıralanarak çizilmiştir. Figürlere ait saç, göz, ağız, kol, el, parmak, , kalça, bacak, ayak gibi ayrıntılar çizilirken kulak, kaş, burun, boyun gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Zemin yeşil, bulutlar mavi ve güneş sarı renge boyanmıştır. Figürlerin saçları ve giysileri için mavi, sarı, yeşil, siyah ve mor renk kullanılmıştır. Çalışmada figür ve nesnelere dış hatları keçeli boya kalem ile belirlendikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur. Bulutlar kontur çizgiler halinde bırakılmış ve gökyüzü boyanmamıştır.

Uzam: Bir dış mekanın çizildiği çalışmada insan figürleri, bulutlar ve güneş yer almaktadır. Çalışma da ufuk çizgisi ve yer çizgisi kullanılmıştır. Çalışmada yer alan figür ve nesnelere oran-orantı kurallarına uygun çizilmiştir.

Resim: 26 Yer: Amerika Texas Houston Adı-Soyadı: R/V Yaşı: 7
Cinsiyeti: Kız Okulu: Harmony School of Science Sınıfı: 1/C

Şema: Kâğıt üzerine kurşun kalem ve pastel boya kullanılmıştır. Figürler cepheden görünecek şekilde büyükten küçüğe doğru yan yana sıralanarak çizilmiştir. Figürler ait; saç, göz, gözbebeği, kirpik, ağız, kulak, boyun, bacak ayak gibi ayrıntılar çizilirken kaş, burun, el, parmak, kalça gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir.

Renk: Çalışmada sadece bina formu yeşil ve mor renge boyanmıştır. Bunun dışında kalan figürler kontur çizgiler halinde bırakılmıştır. Arka fon boyanmamıştır.

Uzam: Bir dış mekanın çizildiği çalışmada insan figürleri ve bir ev yer almaktadır. Çalışmada yer çizgisi, ufuk çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada boy hiyerarşisi özelliği kullanılmıştır. Çalışmada figürler isimlendirilerek yazı kullanılmıştır. Kız figürlerin elbiseleri üzerinde simgeler bulunmaktadır.

Resim: 27 Yer: Amerika Texas Houston Adı-Soyadı: N/A Yaşı: 8
Cinsiyeti: Erkek Okulu: Harmony School of Science Sınıfı: 2/C

Şema: Kâğıt üzerine kuru boya kalem kullanılmıştır. Çalışmada figürler cepheden görünecek şekilde yan yana sıralanarak çizilmiştir. Figürler zemine temas halinde olmayıp havada asılı gibi durmaktadırlar. Figürlere ait; saç, göz, gözbebeği, burun, ağız, kol, parmak, bacak, ayak gibi ayrıntılar çizilirken kulak, kaş, boyun, el, kalça gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmemiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Zemin yeşil renge boyanırken ev formu mavi renge boyanmıştır. Figürlerin saçları siyah, giysi ve ayakkabıları için kırmızı, mavi, yeşil, kahverengi, siyah gibi renkler kullanılmıştır. Figürlerin portreleri ten rengine boyanmıştır. Çalışmada yer alan figür ve nesnelerin dış hatları kuru boya kalem ile çizildikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur Arka fon ise boyanmamıştır.

Uzam: Bir dış mekanın çizildiği çalışmada insan figürleri ve bir ev bulunmaktadır. Çalışma da yer çizgisi kullanılmış, ufuk çizgisi kullanılmamıştır. Figürlerin başları gövdelerine oranla büyük çizilmiştir. Çalışmada figürlerin aile içindeki konumlarını belirtmek için yazı kullanılmıştır.

Resim: 28 Yer: Amerika Texas Houston Adı-Soyadı: U/P Yaşı: 8
Cinsiyeti: Kız Okulu: Harmony School of Science Sınıfı: 2/A

Şema: Kâğıt üzerine pastel ve kuru boya kalemi kullanılmıştır. Figürler cepheden görünecek şekilde büyükten küçüğe doğru yan yana sıralanarak çizilmiştir. Figürlere ait saç, göz, gözbebeği, burun, ağız, boyun, kol, el, parmak, kalça, bacak, ayak gibi ayrıntılar çizilirken kaş, kulak ve kalça gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir. Çalışmada bir bebek figürü yer almaktadır.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Zemin yeşil, bulutlar mavi, güneş sarı renge boyanmıştır. Figürlerin saçları için siyah renk kullanılırken elleri ve portreleri ten rengine boyanmıştır. Figürlerin ayakkabıları ve giysileri için mavi, kırmızı, yeşil ve siyah renk kullanılmıştır. Çalışmada yer alan figür ve nesnelerin dış hatları kuru boya kalemi ile çizildikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur. Arka fon boyanmamıştır.

Uzam: Bir dış mekanın çizildiği çalışmada insan figürleri, bulutlar ve güneş yer almaktadır. Çalışma da yer çizgisi kullanılmış, ufuk çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada boy hiyerarşisi özelliği kullanılmıştır. Çalışmada yazı kullanılmıştır.

Resim: 29 Yer: Amerika Texas Houston Adı-Soyadı: T/Z Yaşı: 9
Cinsiyeti: Erkek Okulu: Harmony School of Science Sınıfı: 3/B

Şema: Kâğıt üzerine kuru boya kalemi kullanılmıştır. Figürler cepheden görünecek şekilde yan yana sıralanarak çizilmiştir. Figürlere ait; saç, göz, burun, burun delikleri, ağız, diş, kol, el, parmak, bacak gibi ayrıntılar çizilirken kulak, kaş, boyun, ayak gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir.

Renk: Çalışmada yer alan figürlerin saçları için siyah ve kahverengi kullanılırken giysileri için mavi, kırmızı, turuncu ve yeşil renk kullanılmıştır. Figürlerin elleri ve portreleri boyanmamıştır. Çalışmada yer alan figürlerin dış hatları belirlendikten sonra iç kısımlar boyanarak doldurulmuştur. Arka fon boyanmamıştır.

Uzam: Çalışmada mekan kavramı yoktur. Kâğıdın büyük bir bölümünü kaplayacak şekilde insan figürleri çizilmiştir. Çalışmada ufuk çizgisi ve yer çizgisi kullanılmamıştır. Figürlerin ağız ve dişleri yüzlerine oranla büyük çizilmiştir.

Resim: 30 Yer: Amerika Texas Houston Adı-Soyadı: O/R Yaşı: 9
Cinsiyeti: Kız Okulu: Harmony School of Science Sınıfı: 3/A

Şema: Kâğıt üzerine kurşun ve kuru boya kalemi kullanılmıştır. Figürlerin kolları bedenlerine oranla ince ve kısa çizilmiştir. Figürler cepheden görünecek şekilde yan yana sıralanarak çizilmiştir. Figürler zemine temas halinde olmayıp havada asılı gibi durmaktadırlar. Figürlere ait; saç, kaş, göz, gözbebeği, kirpik, burun, ağız, diş, kulak, kol, el, kalça, bacak, ayak gibi ayrıntılar çizilirken boyun, parmak gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Gökyüzü mavi, çimler yeşil, güneş sarı ve turuncu renk kullanılmıştır. Figürlerin saçları kurşun kalemle çizilirken portreleri, elleri ve kolları için ten rengi kullanılmıştır. Figürlerin giysi ve ayakkabıları için mavi, sarı, kırmızı, yeşil, mor, siyah renk kullanılmıştır. Çalışmada yer alan figür ve nesnelerin dış hatları kurşun kalem ile belirlendikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur. Arka fon boyanmamıştır.

Uzam: Bir dış mekanın çizildiği çalışmada; insan figürleri, çimler, kuşlar ve güneş yer almaktadır. Çalışmada ufuk çizgisi kullanılmış, yer çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada figürlerin aile içindeki konumlarını belirtmek için yazı kullanılmıştır.

4.3 Türkiye Konya Çocuk Resimleri Analizi

4.3.1 Ahmet Hazım Uluşahin İlköğretim Okulu Çocuk Resimleri

Resim: 31 Yer: Türkiye Konya Adı-Soyadı: Y/U Yaşı: 7
Cinsiyeti: Erkek Okulu: Ahmet Hazım Uluşahin Sınıfı: 1/D

Şema: Kâğıt üzerine kurşun ve kuru boya kalemi kullanılmıştır. Figürler cepheden görünecek şekilde yan yana sıralanarak çizilmiştir. Figürlere ait; saç, göz, ağız, burun, boyun, kol, el, parmak, bacak gibi ayrıntılar çizilirken kulak, kalça gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir.

Renk: Çalışmada yer alan iki figürün giysileri sarı, turuncu, siyah ve mavi renge boyanmıştır. Çiçek formu kırmızı, sarı, yeşil renge boyanmış, bunun dışında kalan figür ve nesnelere kurşun kalem çizilip kontur çizgiler halinde bırakılmıştır. Arka fon boyanmamıştır.

Uzam: Bir dış mekanın çizildiği çalışmada bir ev, insan figürleri, ve bir çiçek bulunmaktadır. Çalışmada yer çizgisi kullanılmış, ufuk çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada yer alan figürler eve oranla büyük çizilmiştir. Çiçek formu diğer nesne ve figürlere oranla büyük çizilmiştir (yerel çözüm özelliği).

Resim: 32 Yer: Türkiye Konya Adı-Soyadı: S/A Yaşı: 7
Cinsiyeti: Kız Okulu: Ahmet Hazım Uluşahin Sınıfı: 1/D

Şema: Kâğıt üzerine kurşun ve kuru boya kalemi kullanılmıştır. Figürler cepheden görünecek şekilde yan yana sıralanarak çizilmiştir. Figürlere ait; saç, göz, ağız, boyun, kol, el, bacak, ayak gibi ayrıntılar çizilirken kaş, kulak, burun, kalça, parmak gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Zemin yeşil, gökyüzü ve bulutlar mavi, güneş sarı renge boyanmıştır. Ev kırmızı ve mor renge boyanırken, figürler için siyah, kırmızı ve kahverengi kullanılmıştır. Çalışmada yer alan figür ve nesnelerin dış hatları kurşun kalem ile belirlendikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur. Resmin arka fonu turuncu renge boyanmıştır.

Uzam: Çalışmada bir dış mekan çizilmiştir. Zemin üzerine insan figürleri ve bir ev yerleştirilirken gökyüzüne bulutlar ve güneç çizilmiştir. Ev formunun çatı kısmı düzleme özelliğine göre çizilmiştir. Çalışmada ufuk çizgisi ve yer çizgisi kullanılmıştır. Çalışmada yer alan figürlerin kolları bedenlerine oranla kısa çizilmiştir.

Resim:33 Yer: Türkiye Konya Adı-Soyadı: Z/T Yaşı: 8
Cinsiyeti: Kız Okulu: Ahmet Hazım Uluşahin Sınıfı: 2/B

Şema: Kâğıt üzerine kuru boya kalem kullanılmıştır. Figürler cepheden görünecek şekilde yan yana sıralanarak çizilmiştir. Figürlere ait; saç, göz, ağız, burun, kol, el, parmak, bacak, ayak gibi ayrıntılar çizilirken kaş, kulak, boyun, kalça gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Gökyüzü ve bulutlar mavi, zemin, ağaçların üst kısmı, çiçeklerin yaprakları yeşil, ağaçların gövde kısmı ve zeminin toprak kısmı kahverengiye boyanmıştır. Ağaçların üzerindeki meyveler, ve çiçekler kırmızı renge boyanmıştır. Figürlerin giysileri için mavi, yeşil ve kahverengi kullanılırken elleri ve portreleri ten rengine boyanmıştır. Evler sarı, turuncu ve kahverengiye boyanmıştır. Tavşan figürleri ve yol boyanmamıştır. Çalışmada yer alan nesne ve figürlerin dış formları kuru boya kalem ile çizildikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur.

Uzam: Bir dış mekanın çalışmada insan figürleri, ağaçlar, çiçekler, arabalar, evler, tavşanlar, kelebekler, dağlar ve bulutlar yer almaktadır. Çalışmada ufuk çizgisi ve yer çizgisi kullanılmıştır. Çalışmada gerçek anlamda perspektif olmadığı halde perspektif hissi veren planlama yapılmıştır. Ön planda figürler, arka planda arabalar, ev, yol çizilmiştir. Ön plandaki nesne ve figürler arka plandakilere oranla daha büyük çizilmiştir. Çalışmada yer alan figürlerin elleri bedenlerine oranla büyük çizilmiştir. Kelebek ve tavşan figürleri diğer figür ve nesnelere oranla büyük çizilmiştir (yerel çözüm özelliği).

Resim: 34 Yer: Türkiye Konya Adı-Soyadı: A.N/Ç Yaşı: 8
Cinsiyeti: Kız Okulu: Ahmet Hazım Uluşahin Sınıfı: 2/B

Şema: Kâğıt üzerine kurşun ve kuru boya kalemi kullanılmıştır. Figürler cepheden görünecek şekilde çizilmiştir. Figürlere ait; saç, göz, ağız, kol, el, parmak, bacak, ayak gibi ayrıntılar çizilirken kaş, kulak, burun, kalça, gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Çalışmada bir bebek figürü yer almaktadır. Figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir. Güneşe insana ait karakteristik özellikler verilmiştir (espri özelliği). Çalışmada kuşlar M' şeklinde gösterilmiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Güneş sarı, bulutlar ve gökyüzü mavi, ağaçların üst kısmı yeşil, gövde kısmı kahverengiye boyanmıştır. Binalar için sarı, kırmızı ve turuncu renkler kullanılmıştır. Figürlerin giysileri sarı ve kahverengiye boyanmıştır. Çalışmada yer alan nesne ve figürlerin dış hatları kurşun kalem ile belirlendikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur.

Uzam: Bir dış mekanın çizildiği çalışmada; binalar, ağaçlar, insan figürleri, kuşlar, bulutlar, kelebek, güneş ve bir çocuk arabası yer almaktadır. Çalışmada binanın bahçesi ve çocuk arabası düzleme özelliğine göre çizilmiştir. Çalışmada ufuk çizgisi ve yer çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada yer alan kelebek ve kuşlar figürleri diğer nesne ve figürlere oranla büyük çizilmiştir (yerel çözüm özelliği). Çalışmada yer alan bina üzerinde yazı kullanılmıştır.

Resim: 35 Yer: Türkiye Konya Adı-Soyadı: E/E Yaşı: 9
Cinsiyeti: Erkek Okulu: Ahmet hazım Uluşahin Sınıfı: 3/B

Şema: Kâğıt üzerine pastel boya kullanılmıştır. Çalışmada yer alan insan figürü cepheden görünecek şekilde çizilmiştir. Figüre ait; saç, göz, ağız, kol, el, bacak gibi ayrıntılar çizilirken kaş, kulak, burun, kalça, ayak, parmak gibi ayrıntılar çizilmemiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Zemin yeşil, gökyüzü mavi renge boyanmıştır. Ev formu için kırmızı, sarı ve mavi renkler kullanılırken araba için mavi, siyah ve kahverengi kullanılmıştır. Ağaçların gövde kısımları için kahverengi, üst kısımları için mavi kullanılmıştır. İnsan figürü sarı, siyah, mavi ve kahverengiye boyanmıştır. Çalışmada yer alan figür ve nesnelerin dış hatları belirlendikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur.

Uzam: Bir dış mekanın çizildiği çalışmada, insan figürü, ev, araba, ağaçlar, dağlar ve gökyüzü yer almaktadır. Çalışmada ufuk çizgisi ve yer çizgisi kullanılmıştır. Çalışmada gerçek anlamda perspektif olmadığı halde perspektif hissi veren planlama yapılmıştır. Ön planda insan figürü, ev yer alırken; arka planda araba, ağaçlar ve dağlar yer almaktadır. Evin çatı kısmı düzleme özelliğine göre çizilmiştir. Çalışmada yer alan araba diğer figür ve nesnelere oranla büyük çizilmiştir (yerel çözüm özelliği).

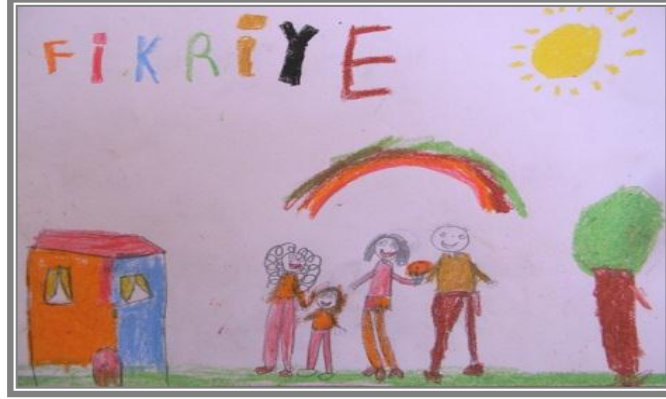
Resim: 36 Yer: Türkiye Konya Adı-Soyadı: B/A Yaşı: 9
Cinsiyeti: Kız Okulu: Ahmet Hazım Uluşahin Sınıfı: 3/B

Şema: Kâğıt üzerine kurşun kalem ve pastel boya kullanılmıştır. Cepheden görünecek şekilde duran figürler çok küçük çizilmiştir. Figürlerin ikisi yan yana dururken biri basketbol oynamakta, biri salıncağa binmekte ve biri kaydırdaktan kaymaktadır. Figürlere ait; saç, göz, ağız, kol, el, bacak, ayak gibi ayrıntılar çizilirken kaş, kulak, burun, kalça, parmak, gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Güneş sarı, gökyüzü ve bulutlar mavi, zemin, çiçeklerin yaprakları ve ağacın üst kısmı yeşil, ağacın gövde kısmı kahverengiye boyanmıştır. Uçaklar, balonlar ve salıncaklar için; pembe, mavi, sarı turuncu, yeşil ve mor renk kullanılmıştır. Çiçekler ve figürlerden bir pembe renge boyanmıştır. Diğer figürler kurşun kalem ile çizilmiştir. Çalışmada yer alan figür ve nesnelerin dış hatları belirlendikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur.

Uzam: Çalışmada bir dış mekan çizilmiştir. Zemin üzerine ağaç, salıncaklar, insan figürleri, çiçekler ve bir basketbol potası çizilmiştir. Gökyüzünde güneş, bulutlar, uçaklar ve balonlar yer almaktadır. Çalışmada Yer çizgisi kullanılmış, ufuk çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada yer alan kelebekler, çiçekler ve balonlar diğer nesne ve figürlere oranla büyük çizilmiştir (yerel çözüm özelliği).

4.3.2 Mareşal Mustafa Kemal İlköğretim Okulu Çocuk Resimleri

Resim: 37 Yer: Türkiye Konya Adı-Soyadı: F/A Yaşı: 7
Cinsiyeti: Kız Okulu: Mareşal Mustafa Kemal Sınıfı: 1/G

Şema: Kâğıt üzerine kurşun kalem ve pastel boya kullanılmıştır. Figürler cepheden görünecek şekilde yan yana sıralanarak çizilmiştir. Figüre ait; saç, göz, ağız, burun, kol, bacak, ayak gibi ayrıntılar çizilirken kaş, kulak, boyun, el, parmak, kalça gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Figürler ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Zemin ve ağacın üst kısmı için yeşil, ağacın gövde kısmı için kahverengi kullanılmıştır. Güneş sarıya boyanırken ev için sarı, pembe, turuncu ve yeşil renk kullanılmıştır. İnsan figürleri sarı, turuncu ve pembe renge boyanmıştır. Çalışmada yer alan figür ve nesnelere dış hatları belirlendikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur. Figürlerin portreleri ve resmin arka fonu boyanmamıştır.

Uzam: Çalışmada bir dış mekanın çizilmiştir. Zemin üzerine ev, insan figürleri ve bir ağaç yerleştirilirken gökyüzünde güneş ve gökkuşağı yer almaktadır. Çalışmada yer çizgisi kullanılmış, ufuk çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada yer alan insan figürleri diğer obje ve nesnelere oranla büyük çizilmiştir.

Resim: 38 Yer: Türkiye Konya Adı-Soyadı: E.S/Ç Yaşı: 7
Cinsiyeti: Kız Okulu: Mareşal Mustafa Kemal Sınıfı: 1/G

Şema: Kâğıt üzerine kurşun kalem ve pastel boya kullanılmıştır. Figürler cepheden görünecek şekilde yan yana dizilerek çizilmiştir. Figürler zemine temas halinde değildir. Figürler zemine temas halinde olmayıp havada asılı gibi durmaktadırlar. Figürlere ait; saç, kaş, göz, ağız, boyun, kol, el, parmak, bacak, ayak gibi ayrıntılar çizilirken kulak, kalça, gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir. Güneşe insana ait karakteristik özellikler verilmiştir (espri özelliği).

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Zemin yeşil, bulutlar mavi, güneş sarı renge boyanmıştır. Figürler için sarı, turuncu, kırmızı, mavi, ve kahverengi gibi çeşitli renkler kullanılmış, portre ayrıntıları ten rengine boyanmıştır. Kalp işareti için kırmızı renk kullanılmıştır. Çalışmada yer alan figür ve nesnelerin dış hatları belirlendikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur. Arka fon boyanmamıştır.

Uzam: Bir dış mekanın çizildiği çalışmada, insan figürleri, bulutlar, güneş ve bir kalp işareti yer almaktadır. Çalışmada yer çizgisi kullanılmış, ufuk çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada yer alan kalp işareti diğer nesne ve figürlere oranla büyük çizilmiştir (yerel çözüm özelliği). Çalışmada simge kullanılmıştır.

Resim:39 Yer: Türkiye Konya Adı-Soyadı: R/C Yaşı: 8
Cinsiyeti: Kız Okulu: Mareşal Mustafa Kemal Sınıfı: 2/A

Şema: Kâğıt üzerine kurşun ve kuru boya kalemi kullanılmıştır. Figürler cepheden görünecek şekilde büyükten küçüğe doğru yan yana sıralanarak çizilmiştir. Figürler zemine temas halinde olmayıp havada asılı gibi durmaktadırlar. Figüre ait; saç, göz, ağız, burun, boyun, kol, el, parmak, bacak, ayak gibi ayrıntılar çizilirken kaş, kulak, kalça, gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Zemin yeşil, bulutlar mavi, güneş sarı renge boyanmıştır. Figürlerin giysileri için mavi, turuncu, pembe, kahverengi kullanılırken portreleri ten rengine boyanmıştır. Çalışmada yer alan figür ve nesnelere dış hatları belirlendikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur. Resmin arka fonu boyanmamıştır.

Uzam: Bir dış mekanın çizildiği çalışmada insan figürleri, kuşlar, bulutlar, güneş ve bir kelebek çizilmiştir. Çalışmada yer çizgisi kullanılmış, ufuk çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada yer alan kuşlar diğer figür ve nesnelere oranla büyük çizilmiştir (yerel çözüm özelliği).

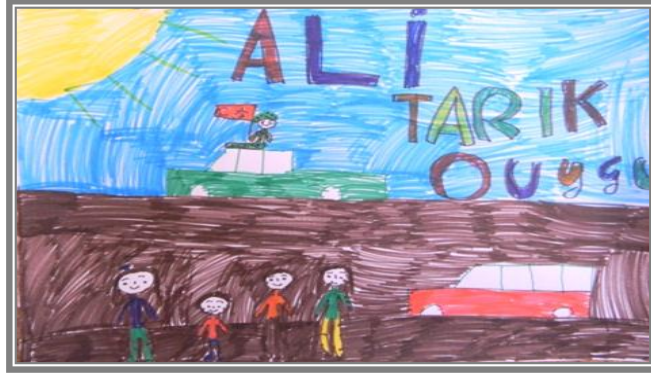

Resim: 40 Yer: Türkiye Konya Adı-Soyadı: A.D/A Yaşı: 8
Cinsiyeti: Kız Okulu: Mareşal Mustafa Kemal Sınıfı: 2/A

Şema: Kâğıt üzerine kurşun ve kuru boya kalemi kullanılmıştır. Figürler cepheden görünecek şekilde büyükten küçüğe doğru yan yana sıralanarak çizilmiştir. Figüre ait; saç, kaş, göz, burun, ağız, kol, el, parmak, bacak, ayak gibi ayrıntılar çizilirken kulak, kalça gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Figürlere ait cinsiyet farklılıklar belirtilmiştir. Çalışmada kuşlar M' şeklinde gösterilmiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Zemin yeşil, bulutlar ve gökyüzü mavi renge boyanırken, ev için sarı, turuncu, kırmızı ve siyah renk kullanılmıştır. İnsan figürleri pembe, mavi, mor, sarı ve turuncu renge boyanmıştır. Gökkuşağı için mavi, kırmızı, sarı, yeşil kullanılırken; yemek sofrası ve üzerindeki eşyaları boyamak için turuncu ve yeşil renk tercih edilmiştir. Kuşlar kontur çizgiler şeklinde bırakılmıştır. Çalışmada yer alan figür ve nesnelerin dış hatları belirlendikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur.

Uzam: Bir dış mekanın çizildiği çalışmada, insan figürleri, kuşlar, bulutlar, gökkuşağı, ev ve bir yemek sofrası yer almaktadır. Yemek sofrası düzleme özelliğine göre çizilmiştir. Çalışmada ufuk çizgisi ve yer çizgisi kullanılmıştır. Çalışmada boy hiyerarşisi özelliği kullanılmıştır.

Resim: 41 Yer: Türkiye Konya Adı-Soyadı: A.T/O Yaşı: 9
Cinsiyeti: Erkek Okulu: Mareşal Mustafa Kemal Sınıfı: 3/A

Şema: Kâğıt üzerine keçeli boya kalemi kullanılmıştır. Figürler cepheden görünecek şekilde yan yana sıralanarak çizilmiştir. Figüre ait; saç, kaş, göz, ağız, burun, boyun, kol, bacak gibi ayrıntılar çizilirken kulak, el, parmak, kalça, ayak gibi ayrıntılar çizilmemiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Güneş sarı, gökyüzü mavi, bayrak kırmızı, zemin kahverengiye boyanmıştır. Arabalar için yeşil, kırmızı renk kullanılırken; figürler için mavi, sarı, turuncu, yeşil ve siyah renk kullanılmıştır. Figürlerin portreleri, arabaların tekerlek ve camları boyanmamıştır. Çalışmada yer alan figür ve nesnelerin dış hatları belirlendikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur.

Uzam: Çalışmada bir dış mekan çizilmiştir. Zemin üzerine insan figürleri, arabalar yerleştirilirken gökyüzüne güneş çizilmiştir. Çalışmada ufuk çizgisi ve yer çizgisi kullanılmıştır. Çalışmada gerçek anlamda perspektif olmadığı halde perspektif hissi veren planlama yapılmıştır. Ön planda insan figürleri, arka planda arabalar çizilmiştir. Çalışmada güneş diğer nesne ve figürlere oranla büyük çizilmiştir.

Resim: 42 Yer: Türkiye Konya Adı-Soyadı: Z.D/K Yaşı: 9
Cinsiyeti: Kız Okulu: Mareşal Mustafa Kemal Sınıfı: 3/A

Şema: Kâğıt üzerine kuru boya kalem kullanılmıştır. Figürler cepheden görünecek şekilde yan yana sıralanarak çizilmiştir. Figürler zemine temas halinde olmayıp havada asılı gibi durmaktadırlar. Figüre ait; saç, göz, ağız, burun, boyun, kol, el, parmak, bacak, ayak gibi ayrıntılar çizilirken kaş, kulak, kalça gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Güneş sarı, gökyüzü ve bulutlar mavi renge boyanmıştır. Figürlerin giysileri için mavi, mor, turuncu, siyah ve kahverengi kullanılırken, portre ve elleri için ten rengi kullanılmıştır. Ev formu tamamen kırmızıya boyanmıştır. Çalışmada yer alan figür ve nesnelerin dış hatları belirlendikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur.

Uzam: Bir dış mekanın çizildiği çalışmada, insan figürü, ev, bulutlar ve güneş yer almaktadır. Çalışmada ufuk çizgisi ve yer çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada güneş diğer nesne ve figürlere oranla büyük çizilmiştir. Çalışmada bireylerin aile içi konumlarını belirtmek için yazı kullanılmıştır.

4.3.3 Şeker İlköğretim Okulu Çocuk Resimleri

Resim: 43 Yer: Türkiye Konya Adı-Soyadı: N.T/A Yaşı: 7
Cinsiyeti: Kız Okulu: Şeker Sınıfı: 1/B

Şema: Kâğıt üzerine kurşun kalem ve pastel boya kullanılmıştır. Figürler cepheden görünecek şekilde yan yana sıralanarak çizilmiştir. Figüre ait; saç, göz, burun, ağız, boyun, kol, parmak, bacak, ayak gibi ayrıntılar çizilirken kaş, kulak, el, kalça gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Figürler havada asılı gibi durmaktadırlar. Figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir. Güneşe insana ait karakteristik özellikler verilmiştir (espri özelliği).

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Güneş sarı, bulutlar mavi, çimler ve laleler yeşil renge boyanmıştır. Figürlerin giysileri için sarı, yeşil, turuncu, pembe kullanılırken, portre ve elleri boyanmamıştır. Çalışmada yer alan figür ve nesnelerin dış hatları kurşun kalem ile belirlendikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur. Resmin arka fonu boyanmamıştır.

Uzam: Bir dış mekanın çizildiği çalışmada, insan figürleri, çimler, laleler, bulutlar ve güneş yer almaktadır. Çalışmada ufuk çizgisi ve yer çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada yer alan laleler diğer nesne ve figürlere oranla büyük çizilmiştir (yerel çözüm özelliği).

Resim: 44 Yer: Türkiye Konya Adı-Soyadı: S/Ş Yaşı: 7
Cinsiyeti: Kız Okulu: Şeker Sınıfı: 1/G

Şema: Kâğıt üzerine kurşun kalem ve pastel boya kullanılmıştır. Figürler cepheden görünecek şekilde büyükten küçüğe doğru yan yana sıralanarak çizilmiştir. Figürler zemine temas halinde olmayıp havada asılı gibi durmaktadırlar. Figüre ait; saç, göz, ağız, boyun, kol, bacak, gibi ayrıntılar çizilirken kaş, burun, kulak, el, parmak, kalça, ayak gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Güneş sarı, bulutlar mavi, ağacın üst kısmı ve zemin yeşil, ağacın gövde kısmı için kahverengi kullanılmıştır. Figürlerin giysileri için sarı, kırmızı, yeşil mor, turuncu kullanılırken, portreleri için ten rengi kullanılmıştır. Çalışmada yer alan figür ve nesnelere dış hatları kurşun kalem ile belirlendikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur. Arka fon boyanmamıştır.

Uzam: Bir dış mekanın çizildiği çalışmada, insan figürleri, ev, ağaç, bulutlar, güneş ve bir kuş figürü yer almaktadır. Çalışmada yer çizgisi kullanılmış, ufuk çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada boy hiyerarşisi özelliği kullanılmıştır. Çalışmada yer alana kuş figürü diğer figür ve nesnelere oranla büyük çizilmiştir (yerel çözüm özelliği).

Resim: 45 Yer: Türkiye Konya Adı-Soyadı: F.N/Y Yaşı: 8
Cinsiyeti: Kız Okulu: Şeker Sınıfı: 2/C

Şema: Kâğıt üzerine kurşun ve kuru boya kalemi kullanılmıştır. Figürler cepheden görünecek şekilde yan yana sıralanarak çizilmiştir. Figürler zemine temas halinde olmayıp havada asılı gibi durmaktadırlar. Figüre ait; saç, göz, ağız, burun, boyun, kol, el, bacak, ayak gibi ayrıntılar çizilirken kaş, kulak, parmak, kalça gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Güneş sarı, bulutlar mavi, zemin kahverengiye boyanmıştır. Figürlerin giysileri turuncu renge boyanırken, portreleri boyanmamıştır. Evler için mavi, turuncu, sarı, kırmızı, yeşil, mor ve kahverengi kullanılmıştır. Çiçekler mavi ve kırmızıya boyanırken resmin arka fonu boyanmamıştır. Çalışmada yer alan figür ve nesnelerin dış hatları kurşun kalem ile belirlendikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur.

Uzam: Bir dış mekanın çizildiği çalışmada, insan figürü, evler, bulutlar, çiçekler ve güneş yer almaktadır. Çalışmada yer çizgisi kullanılmış ufuk çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada yer alan figürlerinden birinin başı diğer figürlerinkine oranla büyük çizilmiştir.

Resim: 46 Yer: Türkiye Konya Adı-Soyadı: B/T Yaşı: 8
Cinsiyeti: Erkek Okulu: Şeker Sınıfı: 2/C

Şema: Kâğıt üzerine kurşun kalem ve pastel boya kullanılmıştır. Figürler cepheden görünecek şekilde büyükten küçüğe doğru yan yana sıralanarak çizilmiştir. Figürlere ait; saç, göz, ağız, boyun, kol, el, bacak gibi ayrıntılar çizilirken kaş, burun, kulak, parmak, kalça, ayak gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Dağlar kahverengi bir çizgi ile gösterilmiş, güneş sarı, ağaçların üst kısımları yeşil, gövde kısımları kahverengiye boyanmıştır. Kuş figürü için sarı, ev formu için turuncu, yeşil, mavi ve kahverengi kullanılmıştır. Figürler kontur çizgiler halinde bırakılırken resmin arka fonu boyanmamıştır. Çalışmada yer alan figür ve nesnelerin dış hatları belirlendikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur.

Uzam: Çalışmada bir dış mekan çizilmiştir. Kağıdın alt kısmında insan figürleri, ev, ağaçlar yer alırken üst kısmında bir kuş, dağlar ve güneş yer almaktadır. Ev formuna dışardan bakıldığı halde içindeki eşyalar gözükecek şekilde çizilmiştir (saydamlık özelliği). Çalışmada ufuk çizgisi kullanılmış, yer çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada boy hiyerarşisi özelliği kullanılmıştır.

Resim: 47 Yer: Türkiye Konya Adı-Soyadı: E.N/G Yaşı: 9
Cinsiyeti: Kız Okulu: Şeker Sınıfı: 3/A

Şema: Kâğıt üzerine pastel boya kullanılmıştır. Figürler cepheden görünecek şekilde büyükten küçüğe doğru yan yana sıralanarak çizilmiştir. Figüre ait; saç, göz, ağız, burun, boyun, kol, el, parmak, bacak, ayak gibi ayrıntılar çizilirken kaş, kulak, kalça gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Güneş sarı, gökyüzü ve bulutlar mavi, zemin yeşil renge boyanmıştır. Figürlerin giysileri için kırmızı, sarı, turuncu, siyah ve kahverengi kullanılmıştır. Figürlerin portreleri boyanmamıştır. Ev formu tamamen kahverengiye boyanmıştır. Çalışmada yer alan figür ve nesnelerin dış hatları belirlendikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur.

Uzam: Bir dış mekanın çizildiği çalışmada, insan figürleri, ev, bulutlar ve güneş yer almaktadır. Çalışmada ufuk çizgisi ve yer çizgisi kullanılmıştır. Çalışmada boy hiyerarşisi özelliği kullanılmıştır.

Resim: 48 Yer: Türkiye Konya Adı-Soyadı: S.Ş/G Yaşı: 9
Cinsiyeti: Erkek Okulu: Şeker Sınıfı: 3/A

Şema: Kâğıt üzerine kuru boya kalemi kullanılmıştır. Figürü cepheden görünecek şekilde çizilmiştir. Figürler zemine temas halinde olmayıp havada asılı gibi durmaktadırlar. Figüre ait; saç, göz, ağız, burun, boyun, kol, el, parmak, bacak, ayak gibi ayrıntılar çizilirken kaş, kulak, kalça gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir. Çalışmada kuşlar M' şeklinde gösterilmiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Güneş sarı, bulutlar mavi, ağacın dalları ve gövdesi kahverengi, ağacın çiçekleri kırmızı, yaprakları yeşil renge boyanmıştır. Figürlerin giysileri için mavi, kırmızı, siyah ve kahverengi kullanılırken, portre ve elleri için ten rengi kullanılmıştır. Ev formu için kırmızıya ve mavi renk tercih edilmiştir. Çalışmada yer alan figür ve nesnelerin dış hatları belirlendikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur. Resmin arka fonu boyanmamıştır.

Uzam: Bir dış mekanın çizildiği çalışmada, insan figürü, ev, bulutlar, kuşlar, bir ağaç ve güneş yer almaktadır. Çalışmada ufuk çizgisi ve yer çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada yer alan ağacın gövde kısmı kalın çizilmiştir.

4.3.4 Ayşegül Nesrin İlköğretim Okulu Çocuk Resimleri

Resim: 49 Yer: Türkiye Konya Adı-Soyadı: H/D Yaşı: 7
Cinsiyeti: Kız Okulu: Ayşegül Nesrin Sınıfı: 1/ B

Şema: Kâğıt üzerine kurşun ve kuru boya kalemi kullanılmıştır. Figürler cepheden görünecek şekilde yan yana sıralanarak çizilmiştir. Figürler zemine temas halinde olmayıp havada asılı gibi durmaktadırlar. Figüre ait; saç, göz, ağız, kol, el, parmak, kalça, bacak, ayak gibi ayrıntılar çizilirken kaş, kulak, burun, boyun gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir. Güneşe insana ait karakteristik özellikler verilmiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Güneş kırmızı, bulutlar mavi, zemin yeşil renge boyanmıştır. Figürlerin giysileri için kırmızı, sarı, turuncu, mavi, mor ve yeşil renkler kullanılmıştır. Figürlerin portreleri ve arka fon boyanmamıştır. Çalışmada yer alan figür ve nesnelerin dış hatları belirlendikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur.

Uzam: Bir dış mekan çizildiği çalışmada insan figürleri, bulutlar ve güneş bulunmaktadır. Çalışmada yer çizgisi kullanılmış, ufuk çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada figürlerin elleri bedenlerine oranla büyük çizilmiştir. Çalışmada yazı kullanılmamış, kız figürlerin giysileri üzerinde simgeler kullanılmıştır.

Resim: 50 Yer: Türkiye Konya Adı-Soyadı: Yaşı: 7
Cinsiyeti: Kız Okulu: Ayşegül Nesrin Sınıfı: 1/B

Şema: Kâğıt üzerine kurşun kalem ve pastel boya kullanılmıştır. Figürler cepheden görünecek şekilde yan yana sıralanarak çizilmiştir. Figürler zemine temas halinde olmayıp havada asılı gibi durmaktadırlar. Figüre ait; saç, göz, burun, ağız, boyun, kol, bacak gibi ayrıntılar çizilirken kaş, kulak, el, parmak, kalça, ayak gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir. Çalışmada kuşlar M' şeklinde gösterilmiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Güneş sarı ve turuncu, bulutlar mavi, ağacın üst kısmı yeşil, gövde kısmı kahverengiye boyanmıştır. Evin çatısı kırmızı, duvarları sarı renge boyanırken kuş figürleri kurşun kalem ile kontur çizgiler şeklinde bırakılmıştır. Figürlerin giysileri için kırmızı, sarı, turuncu, mavi, yeşil renk kullanılırken portreleri ve resmin arka fonu boyanmamıştır. Çalışmada yer alan figür ve nesnelere dış hatları kurşun kalem ile belirlendikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur.

Uzam: Bir dış mekanın çizildiği çalışmada, insan figürleri, ev, bulutlar, kuşlar, güneş ve bir ağaç yer almaktadır. Çalışmada ufuk çizgisi ve yer çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada yer alan figürler diğer nesnelere oranla büyük çizilmiştir.

Resim: 51 Yer: Türkiye Konya Adı-Soyadı: E/C Yaşı: 8
Cinsiyeti: Erkek Okulu: Ayşegül Nesrin Sınıfı: 2/ A

Şema: Kâğıt üzerine kurşun ve kuru boya kalemi kullanılmıştır. Figürler cepheden görünecek şekilde çizilmiştir. Figüre ait; saç, göz, ağız, kol, el, bacak, ayak gibi ayrıntılar çizilirken kaş, kulak, burun, boyun, kalça, parmak gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmemiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Güneş sarı, bulutlar mavi, zemin yeşil ve dağlar kahverengiye boyanmıştır. Ev için mavi, kırmızı, kahverengi kullanılırken salıncaklar sarı ve kırmızı renklere boyanmıştır. Uçaklar için sarı, siyah, mavi, kırmızı renkler kullanılmıştır. Arılar için siyah ve sarı renk tercih edilmiştir. Figürlerin portreleri için ten rengi kullanılırken giysileri için sarı, mavi, kırmızı ve kahverengi kullanılmıştır. Çalışmada yer alan figür ve nesnelere dış hatları belirlendikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur. Resmin arka fonu boyanmamıştır.

Uzam: Bir dış mekanın çizildiği çalışmada, insan figürleri, ev, salıncaklar, dağlar, bulutlar, arı ve uçaklar, güneş ve zemin bulunmaktadır. Uçaklarda düzleme ve saydamlık özelliği kullanılmıştır. Çalışmada ufuk çizgisi ve yer çizgisi kullanılmıştır. Çalışmada yer alan iki arı figürü diğer figür ve nesnelere oranla büyük çizilmiştir (yerel çözüm özelliği).

Resim: 52 Yer: Türkiye Konya Adı-Soyadı: İ.S/Ç Yaşı: 8
Cinsiyeti: Kız Okulu: Ayşegül Nesrin Sınıfı 2/:B

Şema: Kâğıt üzerine kuru boya kalem kullanılmıştır. Figürler cepheden görünecek şekilde yan yana sıralanarak çizilmiştir. Figüre ait; saç, göz, burun, ağız, boyun, kol, parmak, bacak gibi ayrıntılar çizilirken kaş, kulak, el, kalça, ayak gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir. Çalışmada kuşlar M' şeklinde gösterilmiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Güneş sarı, gökyüzü mavi, ağacın gövdesi kahverengi üst kısmı yeşil renge boyanmıştır. Figürlerin saçları için sarı ve siyah kullanılırken giysileri için kırmızı, mavi, siyah ve kahverengi kullanılmıştır. Kuşlar kontur çizgiler halinde gösterilirken kelebekler kırmızı, sarı, mavi renklere boyanmıştır. Resmin arka fon mavi renge boyanırken figürlerin portreleri boyanmamıştır. Çalışmada yer alan figür ve nesnelere dış hatları belirlendikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur.

Uzam: Çalışmada bir dış mekan çizilmiştir. Kağıdın alt kısmına insan figürleri, çiçekler ve bir ağaç çizilirken kağıdın üst kısmına güneş, kuşla ve kelebekler çizilmiştir. Çalışmada ufuk çizgisi ve yer çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada kelebek figürleri diğer figür ve nesnelere oranla büyük çizilmiştir (yerel çözüm özelliği).

Resim: 53 Yer: Türkiye Konya Adı-Soyadı: A/Y Yaşı: 9
Cinsiyeti: Kız Okulu: Ayşegül Nesrin Sınıfı: 3/C

Şema: Kâğıt üzerine pastel boya kullanılmıştır. Figürler cepheden görünecek şekilde yan yana sıralanarak çizilmiştir. Figüre ait; saç, göz, ağız, burun, boyun, kol, el, parmak, kalça, bacak, ayak gibi ayrıntılar çizilirken kaş, kulak gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir. Güneşe insana ait karakteristik özellikler verilmiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Güneş sarı, gökyüzü mavi, zemin yeşil renge boyanmıştır. Figürlerin giysileri için mavi, turuncu, siyah, yeşil, mor, bordo ve kahverengi kullanılmıştır. Figürlerin portreleri ten rengine boyanırken çalışmada yer alan iki çiçek için kırmızı, turuncu ve yeşil renk kullanılmıştır.

Uzam: Çalışmada bir dış mekan çizilmiştir. Zemin üzerine insan figürleri yerleştirilirken, gökyüzüne güneş çizilmiştir. Çalışmada yer çizgisi kullanılmış, ufuk çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada yer alan nesne ve figürler oran-orantı kurallarına uygun olarak çizilmiştir.

Resim: 54 Yer: Türkiye Konya Adı-Soyadı: M.A/G Yaşı: 9
Cinsiyeti: Erkek Okulu: Ayşegül Nesrin Sınıfı: 3/A

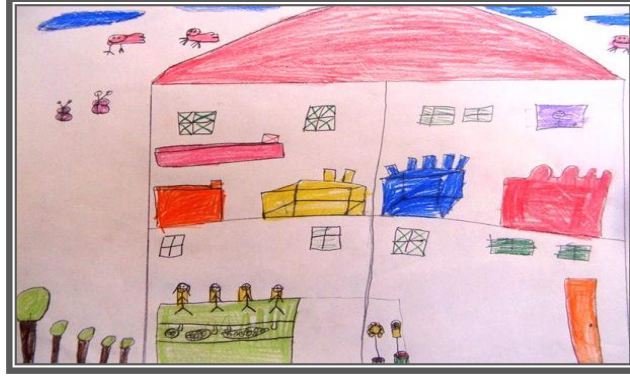
Şema: Kâğıt üzerine pastel boya kullanılmıştır. Figürlerin baş kısımları profilden, gövde kısımları cepheden görünecek şekilde yan yana sıralanarak çizilmiştir (düzleme özelliği). Figüre ait; saç, göz, ağız, boyun, kol, el, bacak, ayak gibi ayrıntılar çizilirken kaş, kulak, burun, parmak, kalça gibi ayrıntılar çizilmemiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Güneş sarı, gökyüzü, bulutlar ve göl mavi, zemin yeşil renge boyanmıştır. Çitler ve ağaçların gövde kısımları için kahverengi kullanılırken ağaçların üst kısmı için yeşil renk kullanılmıştır. Figürlerin portreleri ten rengine boyanmış giysileri için turuncu, pembe, mor ve mavi renkler kullanılmıştır. Ev formu turuncu, siyah ve kahverengiye boyanırken arka fon mavi renge boyanmıştır. Çiçekler ve gölün üzerindeki ördekler sarı renge boyanmış, gökyüzündeki kuş figürü ise kurşun kalem ile çizilmiştir.

Uzam: Bir dış mekanın çizildiği çalışmada; insan figürleri, çitler, ev, bulutlar, ağaçlar, ördekler, çiçekler, güneş ve bir kuş figürü yer almaktadır. Çalışmada yer çizgisi kullanılmış, ufuk çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada üst üste konmuş perspektif özelliği kullanılmıştır. Çalışmada yer alan kuş figürü diğer nesne ve figürlere oranla büyük çizilmiştir (yerel çözüm özelliği). Çalışmada yer alan tabela üzerinde yazı kullanılmıştır.

4.3.5 Mehmet Beğen İlköğretim Okulu Çocuk Resimleri

Resim: 55 Yer: Türkiye Konya Adı-Soyadı: Yaşı: 7
Cinsiyeti: kız Okulu: Mehmet Beğen Sınıfı: 1/C

Şema: Kâğıt üzerine kurşun ve kuru boya kalemi kullanılmıştır. Figürler cepheden görünecek şekilde yan yana sıralanarak çizilmiştir. Figürler çöp adam şeklindedir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Bulutlar mavi, ağaçların üst kısımları yeşil, gövde kısımları kahverengiye boyanmıştır. Kuşlar, kelebekler ve evin çatısı için kırmızı renk kullanılırken koltuklar için sarı, turuncu, kırmızı ve mavi renk kullanılmıştır. Figürlerin üzerinde durduğu halı yeşil, çiçekler sarı ve evin kapısı turuncu renge boyanmıştır. Evin duvarları ve arka fon boyanmamıştır. Çalışmada yer alan figür ve nesnelere dış hatları kurşun kalem ile belirlendikten sonra iç kısımları kuru boya kalemi ile boyanarak doldurulmuştur.

Uzam: Çalışmada bir dış mekan çizilmiştir. Ev formuna dışardan bakıldığı halde saydamlık özelliği kullanıldığı için içerisinde bulunan insan figürleri, koltuklar ve çiçekler gösterilmiştir. Evin sol tarafına ağaçlar yer alırken gökyüzüne bulutlar, kuşlar ve kelebekler çizilmiştir. Çalışmada ufuk çizgisi ve yer çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada yer alan kuş ve kelebek figürleri diğer nesne ve figürlere oranla büyük çizilmiştir (yerel çözüm özelliği).

Resim: 56 Yer: Türkiye Konya Adı-Soyadı: Yaşı: 7
Cinsiyeti: Erkek Okulu: Mehmet Beğen Sınıfı: 1/C

Şema: Kâğıt üzerine kurşun kalem ve pastel boya kullanılmıştır. Figürler cepheden görünecek şekilde yan yana sıralanarak çizilmiştir. Figüre ait; saç, kaş, göz, burun, ağız, boyun, kol, el, bacak, ayak gibi ayrıntılar çizilirken kulak, parmak, kalça gibi ayrıntılar çizilmemiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Güneş sarı, gökyüzü mavi, zemin yeşil renge boyanmıştır. Figürlerin giysileri için turuncu, kırmızı, mavi renkler kullanılırken portreleri, elleri, bacakları ve resmin arka fonu boyanmamıştır. Ev formu tamamen sarı renge boyanmıştır. Çalışmada yer alan figür ve nesnelerin dış hatları kurşun kalem ile belirlendikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur.

Uzam: Bir dış mekanın çizildiği çalışmada, insan figürleri, ev, bulutlar ve güneş yer almaktadır. Çalışmada yer çizgisi kullanılmış, ufuk çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada yer alan figürler ev formuna oranla büyük çizilmiştir. Ayrıca figürlerin kolları bedenlerine oranla uzun çizilmiştir.

Resim: 57 Yer: Türkiye Konya Adı-Soyadı: E.S/K Yaşı: 8
Cinsiyeti: Kız Okulu: Mehmet Beğen Sınıfı: 2/B

Şema: Kâğıt üzerine kuru boya kalemi kullanılmıştır. Figürler cepheden görünecek şekilde büyükten küçüğe doğru yan yana sıralanarak çizilmiştir. Figüre ait; saç, kaş, göz, kirpik, burun, ağız, boyun, kol, kalça, bacak, ayak gibi ayrıntılar çizilirken kulak, el, parmak gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir. Güneşe insana ait karakteristik özellikler verilmiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Güneş sarı, gökyüzü mavi, zemin yeşil renge boyanmıştır. Figürlerin portreleri ten rengine boyanırken saç ve giysileri için sarı, siyah, pembe, mor ve kahverengi kullanılmıştır. Ev formunu boyamak için sarı, yeşil, siyah ve kahve rengi tercih edilmiştir. Çalışmada yer alan figür ve nesnelerin dış hatları belirlendikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur.

Uzam: Çalışmada bir dış mekan çizilmiştir. Zemin üzerine bir ev ve insan figürleri yerleştirilirken gökyüzüne güneş çizilmiştir. Çalışmada yer çizgisi kullanılmış, ufuk çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada boy hiyerarşisi özelliği kullanılmıştır.

Resim: 58 Yer: Türkiye Konya Adı-Soyadı: S.E/K Yaşı: 8
Cinsiyeti: Kız Okulu: Mehmet Beğen Sınıfı: 2/C

Şema: Kâğıt üzerine kuru boya kalemi kullanılmıştır. Figürler cepheden görünecek şekilde yan yana sıralanarak çizilmiştir. Figüre ait; saç, kaş, göz, ağız, burun, boyun, kol, el, bacak gibi ayrıntılar çizilirken kulak, kalça, parmak, ayak gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Güneş sarı, gökyüzü mavi, zemin yeşil renge boyanmıştır. Ağacın gövde kısmı kahverengi, üst kısmı yeşil renge boyanmış ve meyveleri göstermek için kırmızı noktalar konulmuştur. Figürlerin giysileri için kırmızı, sarı, turuncu, siyah, mor, yeşil kahverengi gibi çeşitli renkler kullanılırken çiçeğin yaprakları yeşil, taç kısmı kırmızıya boyanmıştır. Kelebek figürü kırmızı bir kontur çizgi ile gösterilmiştir. Figürlerin portreleri ve resmin arka fonu boyanmamıştır. Çalışmada yer alan figür ve nesnelere dış hatları belirlendikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur.

Uzam: Çalışmada bir dış mekan çizilmiştir. Zemin üzerinde insan figürleri, ağaç ve bir çiçek yer alırken gökyüzüne güneş ve bir kelebek figürü çizilmiştir. Çalışmada ufuk çizgisi ve yer çizgisi kullanılmıştır. Çalışmada yer alan kelebek figürü diğer figür ve nesnelere oranla büyük çizilmiştir (yerel çözüm özelliği). Figürlerin boyun kısımları abartılarak (uzun) çizilmiştir.

Resim: 59 Yer: Türkiye Konya Adı-Soyadı: E.İ/A Yaşı: 9
Cinsiyeti: Kız Okulu: Mehmet Beğen Sınıfı: 3/A

Şema: Kâğıt üzerine kuru boya kalemi kullanılmıştır. Figürler cepheden görünecek şekilde büyükten küçüğe doğru yan yana sıralanarak çizilmiştir. Figüre ait; saç, kaş, göz, burun, ağız, boyun, kol, el, parmak, bacak, ayak gibi ayrıntılar çizilirken kulak, kalça gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir. Bulut ve güneşe insana ait karakteristik özellikler verilmiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Güneş sarı ve turuncu, bulut mavi renge boyanmıştır. Figürlerin portreleri ten rengine boyanırken saç ve giysileri için mavi, yeşil, sarı, siyah ve kahverengi kullanılmıştır. Resmin arka fonu maviye boyanmıştır. Çalışmada yer alan figür ve nesnelerin dış hatları belirlendikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur.

Uzam: Çalışmada mekan kavramı yoktur. Çalışmada güneş, bulut, yıldızlar ve kalp işaretleri içerisine yerleştirilmiş insan figürleri bulunmaktadır. Çalışmada ufuk çizgisi ve yer çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada boy hiyerarşisi özelliği kullanılmıştır. Çalışmada simge (kalp işareti) kullanılmıştır. Figürlerin aile içindeki konumlarını belirtmek için yazı kullanılmıştır.

Resim: 60 Yer: Türkiye Konya Adı-Soyadı: Z,İ/A Yaşı: 9
Cinsiyeti: Kız Okulu: Mehmet Beğen Sınıfı: 3/A

Şema: Kâğıt üzerine kuru boya kalemi kullanılmıştır. Figürler cepheden görünecek şekilde büyükten yan yana sıralanarak çizilmiştir. Figürler yer çizgisine temas halinde olmayıp havada asılı gibi durmaktadırlar. Figüre ait; saç, göz, ağız, burun, boyun, kol, el, bacak, ayak gibi ayrıntılar çizilirken kaş, kulak, parmak, kalça gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir.

Renk: Çalışmada renkler gerçeğe uygun kullanılmıştır. Güneş sarı, gökyüzü ve bulutlar mavi, zemin yeşil renge boyanmıştır. Figürlerin portreleri ten rengine boyanırken giysileri için siyah, pembe, mavi ve kahverengi kullanılmıştır. Çalışmada yer alan figür ve nesnelerin dış hatları belirlendikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur.

Uzam: Bir dış mekanın çizildiği çalışmada, insan figürleri, bulutlar ve güneş yer almaktadır. Çalışmada yer çizgisi kullanılmış, ufuk çizgisi kullanılmamıştır. Çalışmada yer alan figür ve nesneler oran-orantı kurallarına uygun olarak çizilmiştir. Çalışmada figürlerin aile içindeki konumlarını belirtmek için yazı kullanılmıştır.

SONUÇ

Amerika Texas Houston ile Türkiye Konya da Yapılan Uygulama Sonuçlarının Benzer ve Farklı Yönlerinin Karşılaştırılması

1. Teknik

Uygulama sonucunda çocukların A4 kağıt üzerine sırasıyla;

- a.) Kuru boya + kurşun kalem
- b.) Pastel boya + kurşun kalem
- c.) Kuru boya kalemi
- d.) Pastel boya
- e.) Keçeli boya kalemi

tercih ettikleri tespit edilmiştir. Buna karşın çocuklar resimlerinde kuru pastel, sulu boya, guaj boya kullanmamışlardır.

- Amerika Texas Houston'daki çocuklar daha çok kuru boya + kurşun kalem kullanmayı tercih etmişlerdir.
- Türkiye Konya'daki çocuklar pastel boya + kurşun kalem kullanmayı tercih etmişlerdir.

2. Kompozisyon

Uygulama sonucunda çocukların büyük bir bölümünün bir dış mekan çizmeyi tercih ettikleri tespit edilmiştir. Çocuklar resimlerinde genelde kompozisyonu şu şekilde oluşturmuşlardır: Kağıdın alt kısmına yer çizgisi çizip, yer çizgisinin üzerinde insan figürleri, ev, araba, çimler, çiçekler ve ağaçlar çizerken kağıdın üst kısmında güneş, bulutlar, kuşlar, kelebekler çizmişlerdir.

- Türkiye Konya'daki çocuklar resimlerinde dağ, yol, göl gibi ayrıntılara yer verirken Amerika Texas Houston'daki çocukların resimlerinde bu ayrıntılar bulunmamaktadır.

2. Oran-Orantı

Uygulama sonucunda çocukların boy hiyerarşisi özelliği kullandıkları, figürlerin baş, el, kol, bacak gibi ayrıntıları olması gerekenden büyük ya da küçük çizdiği, resimde yer alan çiçek, kelebek, kuş figürlerinde yerel çözüm özelliği kullandıkları tespit edilmiştir.

- Amerika Texas Houston'daki çocuklar Türkiye Konya'daki çocuklara göre boy hiyerarşisi özelliğini daha çok kullanmışlardır.

- Türkiye Konya'daki çocuklara Amerika Texas Houston'daki çocuklar göre Yerel çözüm özelliğini daha çok kullanmışlardır.

3. Figür Çizimi

Uygulama sonucunda çocukların genel itibari ile insan figürlerini cepheden görünecek şekilde yan yana sıralayarak çizdikleri tespit edilmiştir. Figürler genelde hareketsiz (sabi) bir şekilde çizilmiştir. Figürlere ait saç, göz, burun, ağız, boyun, kol, el, bacak gibi ayrıntılar çizilirken kulak, kaş, parmak, kalça, ayak gibi ayrıntılar çizilmemiştir. Figürlere ait cinsiyet farklılıkları belirtilmiştir. Çalışmalarda yeni doğan bebek figürleri gösterilmiştir. Bir kısım çalışmalarda figürler yer çizgisi üzerinde çizilirken bir kısım çalışmalarda ise figürler yer çizgisine temas halinde olmayıp havada asılı gibi çizilmiştir. Güneş, bulut gibi nesnelere insana ait olan (göz, burun, ağız gibi) organlar çizilmiştir (espri özelliği).

- Hem Amerika Texas Houston hem de Türkiye Konya'daki çocukların resimlerinde figürlerin çöp adam şeklinde çizildiği görülmüştür.

- Amerika Texas Houston'daki çocuklar resimlerinde portre çizimlerine yer verirken Türkiye Konya'daki çocukların resimlerinde buna benzer bir durum görülmemiştir.

- Amerika Texas Houston'daki çocuklar resimlerinde figürlere ait küpe, kemer, gözlük gibi takı ve aksesuarları çizerken Türkiye Konya'daki çocukların resimlerinde bu ayrıntılar bulunmamaktadır.

- Amerika Texas Houston'daki çocuklar insan figürleri yanısıra beslemiş oldukları kedi, köpek gibi evcil hayvan figürler ve doğal çevrede yaşayan kuş, kelebek figürleri de çizmişlerdir.

- Türkiye Konya'daki çocuklar insan figürleri yanısıra doğal çevrede yaşayan kuş, kelebek, arı gibi hayvan figürleri de çizmişlerdir.

4. Renk Kullanımı

Uygulama sonucunda çocukların rengi gerçeğe uygun kullanmaya çalıştıkları tespit edilmiştir. Buna göre; güneş sarı, gökyüzü ve bulutlar mavi, zemin, çimler, çiçeklerin yaprakları ve ağaçların üst kısımları yeşil, ağaçların gövdeleri ve dalları kahverengi, figürlerin saçları siyah ya da kahverengi, figürlerin elleri ve portreleri ten rengine boyanmıştır. Çalışmalarda yer alan figür ve nesnelerin dış hatları kurşun kalem yada kuru boya kalemi ile belirlendikten sonra iç kısımları boyanarak doldurulmuştur. Ağaçların üst kısımlarına çizilen çiçek ya da meyveleri göstermek için kırmızı renk tercih edilmiştir. Bazı kelebek ve kuş figürleri renkli kontur çizgiler halinde bırakıldığı görülmüştür.

- Türkiye Konya'daki çocukların büyük bir bölümü resimlerinde kağıdın tümünü boyarken Amerika Texas Houston'daki çocukların resimlerinin hiç birinde kağıdın tümü boyanmamıştır.

- Amerika Texas Houston'daki çocukların bazı çalışmalarda figürlerin ten kısımlarını kahverengiye boyadıkları görülmüştür.

5. Perspektif Kullanımı

Uygulama sonucunda çocukların genel itibari ile perspektif kullanmadıkları tespit edilmiştir. Çalışmalarda yer alan nesne ve figürler arasında ön-arka, yakın-uzak ilişkisinin çok görülmediğinin, nesne ve figürlerin daha çok yan yana, üst üste çizildiği görülmüştür.

- Türkiye Konya'daki çocukların perspektifi Amerika Texas Houston'daki çocuklardan daha fazla kullandıkları görülmüştür.

- Türkiye Konya yapılan uygulama sonucunda üst üste konmuş perspektif özelliği görülürken (Resim: 54) Amerika Texas Houston da yapılan uygulama sonucunda buna benzer bir örnek görülmemiştir.

6.Yazı ve Simge Kullanımı

Yapılan uygulama sonucunda çocukların yazıyı daha çok figürlerin aile içindeki konumlarını belirtmek, figürleri karikatürlerdeki gibi konuşurmak, tabela - ev-bina- gibi yerleri isimlendirmek için kullandıkları tespit edilmiştir. Simgeler ise daha çok figürlerin giysileri üzerinde kullanılmıştır.

- Amerika Texas Houston'daki çocukların yazı ve simgeleri Türkiye Konya'daki çocuklardan daha fazla kullanmışlardır.

7. Diğer Ayrıntılar

- Amerika Texas Houston'da yapılan uygulama sonucunda iç mekanda, bir masa etrafında oturan insan figürleri görülürken (Resim: 3) Türkiye Konya'da iç mekanda bir halı üzerinde oturan insan figürleri görülmüştür (Resim: 55), (kültür farklılığı).

- Türkiye Konya'daki çocuk resimlerinde ev, araba, uçak gibi nesnelere Amerika Texas Houston'daki çocuk resimlerine oranla daha fazla kullanılmıştır (teknolojiye duyulan ilgi).
- Uygulama sonucunda, çalışmalarda yer alan figür ya da nesnelere ait gölge çizimi bulunmamaktadır.
- Uygulama sonucunda erkek çocukların kız çocuklara göre daha sade (ayrıntısız) çizimler yapmayı tercih ettikleri, kız çocukların ise kirpik, ayakkabı topukları ve bağcıkları, giysiler üzerindeki motif ve desenlere yer vererek çizimlerinde ayrıntılara değinmeyi tercih etmişlerdir.
- Uygulama sonucunda Amerika Texas Houston ile Türkiye Konya'daki çocukların sanat eğitimi gelişimi açısından benzer özellikler gösterdikleri tespit edilmiştir.
- Amerika ile Türkiye'deki aile yapılanmasından doğabilecek farklılıkların çocukların çalışmalarına yansımadağı, iki ülkedeki çocukların bir birlerine benzer çalışmalar yaptıkları görülmüştür.

ÖNERİLER

Yapılan araştırma ve bu süreç içerisinde incelenen çalışmalardan elde edilen bulgular doğrultusunda, 7-9 yaş aralığındaki çocukların resimlerinin şema, renk, uzam açısından incelenmesi ile ilgili araştırma yapacak ve ya bilgi sahibi olmak isteyen araştırmacılara, eğitimcilere, idarecilere ve ailelere yardımcı olması için önerileri şu şekilde sıralamak mümkündür.

- 7-9 yaş aralığındaki çocukların dış çevre hakkında yeteri düzeyde bilgi sahip olmadıkları tespit edilmiştir. Bundan dolayı aileler ve ya okuldaki hocaları/öğretmenleri tarafında bu eksikliğin giderilmesi için (çocukların yaşları ve kapasitelerine uygun bir şekilde) dış çevre hakkında bilgi verilebilir.

- 7-9 yaş aralığındaki çocukların perspektif bilgisi konusunda eksik oldukları tespit edilmiştir. Bu eksikliğin giderilmesi için okuldaki görsel sanatlar hocaları/öğretmenleri tarafından (çocukların yaşları ve kapasitelerine uygun bir şekilde) perspektif hakkında bilgi verilebilir.

- 7-9 yaş aralığındaki çocukların kısmen figür çizimi konusunda eksik oldukları ve bundan dolayı çöp adam çizdikleri tespit edilmiştir. Bu eksikliğin giderilmesi için okuldaki görsel sanatlar hocaları/öğretmenleri tarafından (çocukların yaşları ve kapasitelerine uygun bir şekilde) figür çizimi hakkında bilgi verilebilir.

- Uygulama esnasında çocukların ders süreci içerisinde çalışmalarını bitirmekte zorlandıkları görülmüştür. Bundan dolayı çocukların çalışmalarını bitirmelerine yardımcı olması için küçük ebat resim defteri (Örneğin: A4) ve büyük boy pastel boya kullanmaları istenebilir.

- Amerika da uygulama yapılan okullarda sınıflardaki öğrenci ortalamasının 25 Türkiye de ise bu ortalamanın 35 olduğu görülmüştür. Sınıftaki öğrenci sayısının çok olması ders süreci içerisinde öğretmenin öğrencilere yeterince vakit ayıramamasına neden olmaktadır. Bundan dolayı sınıf mevcudu iki guruba bölünüp bu guruplara farklı günlerde ders verilebilir.

- Derste öğretmen tarafından resmi çizilecek olan konu hakkında yeterince bilgi verilmeden çocukların verilen konu ile ilgili resim çizmeleri istenmektedir. Çocuklar konu ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmadığından bir şeyler üretmekte de zorlanmaktadır. Bu eksikliğin giderilmesi için çocuklara görsel malzemeler sunulabilir ya da resmi çizilecek konu hikayeleştirilerek çocuklara anlatılabilir.

KAYNAKÇA

- Artut, Kazım (2002). *Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri Eğitim Fakülteleri ve İlköğretim Öğretmenleri İçin*(2. Basım). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Aşkaroğlu, Belgüzar .(2006). *Şiddet İçeren Çizgi Filmlerin İlköğretim Dönemi Çocukların Resimleri Üzerine Etkileri*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bigalı, Şeref (1976). *Resim Sanatı*(2. basım). Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları Genel Yayın No: 432, Sanat Dizisi: 63
- Cibelek, E. Nilüfer .(1990). *Sosyoekonomik ve Kültürel Yaşantının İlkokul Çağı (6-12) Yaş Çocuk Resimleri Üzerine Etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Cüceloğlu, Doğan .(Ekim 2009). *İnsan ve Davranışı “Psikolojinin Temel Kavramları”* (18. Basım).İstanbul: Remzi Kitap Evi, Büyük Fikir Kitapları Dizisi: 96
- Çağlarca, Sadettin .(1973). *Perspektif Resim ve Gölge Çizimi* İstanbul: İnkılap Kitap Evi.
- Çağlarca, Sadettin .(1993). *Renk ve Armoni Kuralları*(5.basım). İstanbul: İnkılap Kitap Evi.
- Demirel, Özcan .(1993). *Eğitim Temelleri* Ankara: Usem Yayınları.
- Gençaydın, Zafer .(1990). *Orta Öğretim Kurumlarında Resim-İş Öğretimi ve Sorunları* Ankara: Şafak Matbaası.
- Gövsa, İbrahim Alâettin .(Kasım 1998). *Çocukta Zihinsel Gelişim* İstanbul: Hayat Yayınları: 31, Eğitim Dizisi: 3
- Karasar, Niyazi .(Ekim 1995). *Bilimsel Araştırma Yöntemi, Kavramlar-İlkeler-Teknikler* (7. Basım). Ankara: Nobel Yayın Evi.

- Kehnemuyi, Zerrin .(Eylül 1995). *Çocuğun Sanat Eğitimi* İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Keskinok, Kayıhan .(2001). *Sanat Eğitim, Aşamalı Yöntem* Ankara: Sanat Yapım Yayıncılık.
- Kırıoğlu, Olcay Tekin .(Nisan 2002).*Sanat Eğitimi Görmek, Öğrenmek, Yaratmak* (2. Basım). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Kırıoğlu, Olcay ve Stolcrocki, Mary .(1996). *Orta Öğretim Sanat Öğretimi* Ankara: Milli Eğitim Geliştirme Projesi Hizmet öncesi Öğretmen Eğitimi.
- Özsoy, Vedat .(2003). *Görsel Sanatlar Eğitimi “Resim İş Eğitiminin Tarihsel ve Düşünsel Temelleri”* Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Özüğurlu, Kurban. Davasıgil, Ümit. ve Oktay, Ayla .(Ocak 2010). *Ana-Baba Okulu* (13. Basım). İstanbul: Remzi Kitap Evi.
- Peker, Hüseyin .(Mart 2010). *Zor Çocuk Yoktur-Çocuk Eğitiminde Pozitif Disiplin* İstanbul: Timaş Yayınları.
- Piaget, Jean .(Mayıs 2000). *Çocukta Zihinsel Gelişim*(Çeviren: Hüseyin Portakal) (2. Basım). İstanbul: Cem Yayın Evi.
- Piaget, Jean .(1938). *Çocukta Dil ve Düşünme* (Çeviren: Sabri Esat Siyavuşgil) İstanbul: İstanbul Devlet Basımevi.
- Punch, Keith F. .(2005). *Sosyal Araştırmalara Giriş Nicel ve Nitel Yaklaşımlar* (Çevirenler: Dursun Bayrak, H. Bader Arslan, Zeynep Akyüz) Ankara: Siyasal Kitapevi.
- San, İnci .(Kasım 1985). *Sanat ve Eğitim “Yaratıcılık-Sanat Sorunları, Kuramları ve Eleştirisi-Eğitim ile İlişkiler”* (2. Basım). Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları No: 151

- San, İnci .(1983). *Sanat Eğitimi Kuramları* Ankara: Özen Matbaacılık Tan Yayınları.
- San Bayhan, Pınar. Artan, İsmihan .(2004). *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi* İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Ünver, Erdem .(2002). *Sanat Eğitimi* (1. Basım). Ankara: Nobel Yayınları no:393 Eğitim dizisi:115
- Varış, Fatma .(1991). *Eğitim Bilimlerine Giriş* Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları.
- Yavuzer, Haluk .(1986). *Ana-Baba ve Çocuk*(20. Basım). İstanbul: Remzi Kitap Evi.
- Yavuzer, Haluk .(Ocak 2010). “*Doğum Öncesinden Ergenlik Sonuna*” *Çocuk Psikolojisi* (32. Basım). İstanbul: Remzi Kitap Evi.
- Yavuzer, Haluk .(Ocak 2009). *Resimleriyle Çocuk “Resimleriyle Çocuğu Tanıma”* (13. basım). Remzi Kitap Ev: İstanbul.
- Yavuzer, Haluk .(2000).*Eğitim ve Gelişim Özellikleriyle Okul Çağı Çocuğu*(13. Basım). İstanbul: Remzi Kitap Evi.
- Yavuzer, Haluk .(Eylül 2009). *Çocuğu tanımak ve Anlamak Ana-Babaların En Çok Sorduğu Sorular ve Cevaplarıyla* (20. Basım). İstanbul: Remzi Kitap Evi.
- Yıldırım, Ali. Şimşek, Hasan .(Kasım 2000). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (2. Basım). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yolcu, Enver .(Kasım 2004). *Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri* Ankara: Nobel Yayıncılık.

İNTERNET KAYNAKLARI

<http://uludagsozluk.com/>, Erişim Tarihi: 10.02.2012.

<http://www.tdkterim.gov.tr/?kelime=%FEema&kategori=terim&hng=md>, Erişim
Tarihi: 10.02.2012

<http://www.tdkterim.gov.tr/?kelime=uzam&kategori=terim&hng=md>, Erişim Tarihi:
10.02.2012.

EKLER

Araştırma Kapsamındaki Okullarda Yaptığımız Uygulama Sonucunda Çocuk Resimlerinde Görülen Genel Özelliklerin Okullara Göre Dağılımı

Ek: 1 Amerika Texas Houston

Amerika Texas Houston	Harmoney School of Art	Harmoney School of Excellence	Harmoney School of İngeunity	Harmoney School of İnovation	Harmoney School of Science
Boy Hiyerarşisi Özelliği	Resim: 2, 4, 6	Resim: 7, 9, 11	Resim: 18	Resim: 20, 21	Resim: 26, 28
Saydımlık Özelliği	Resim: 3				
Espri Özelliği		Resim: 7, 8		Resim: 22, 24	
Düzleme Özelliği					
Yerel Çözüm Özelliği		Resim: 11	Resim: 14	Resim: 20, 23	
Tamamlama Özelliği					
Üst üste Konmuş Perspektif Özelliği					
Simetri özelliği					
Eğilim Özelliği					
Kuş Bakışı Perspektif Özelliği					

Ek: 2 Türkiye Konya

Türkiye Konya	Ahmet Hazım Uluşahin İlköğretim Okulu	Mareşal Mustafa Kemal İlköğretim Okulu	Şeker İlköğretim Okulu	Ayşegül Nesrin İlköğretim Okulu	Mehmet Beğen İlköğretim Okulu
Boy Hiyerarşisi Özelliği		Resim: 39, 40	Resim: 44, 46, 47		Resim: 57, 59
Saydımlık Özelliği			Resim: 46	Resim: 51	Resim: 55
Esprî Özelliği	Resim: 34	Resim: 38	Resim: 43, 45	Resim: 49, 53	Resim: 57, 59
Düzleme Özelliği	Resim: 32, 34, 35	Resim: 40		Resim: 54	
Yerel Çözüm Özelliği	Resim: 31, 33, 34, 35, 36	Resim: 38, 39	Resim: 43, 44	Resim: 51, 52, 54	Resim: 55, 58
Tamamlama Özelliği					
Üst üste Konmuş Perspektif Özelliği				Resim: 54	
Simetri özelliği					
Eğilim Özelliği					
Kuş Bakışı Perspektif Özelliği					

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı:	Hamid AYDEMİR	İmza:	
Doğum Yeri:	Savur		
Doğum Tarihi:	11.12.1983		
Medeni Durumu:	Bekar		

Öğrenim Durumu

Derece	Okulun Adı	Program	Yer	Yıl
İlköğretim	Sancaklı Köyü İlkokulu		Sancaklı Köyü	1990/1995
Ortaöğretim	Mazıdağı Y.İ.B.O	II. Kademe	Mazıdağı	1998/2001
Lise	Mardin Lisesi	Düz Lise	Mardin	2001/2004
Lisans	Selçuk Üniversitesi	Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi	Konya	2005/2009
Yüksek Lisans	Konya Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi	Konya	2009/2012
Becerileri:	Resim, Heykel			
İlgi Alanları:	Spor			
İş Deneyimi:	Amerika Texas Houston Harmony School of Art and Technology (2010 Güz dönemi)			
Aldığı Ödüller:				
Hakkımda bilgi almak için önerebileceğim şahıslar:	Yrd. Doç. Dr. Ayşe OKUR (K. Ü. Ahmet Keleşoğlu Eğitim fakültesi) Yrd. Doç. Nihat ŞİRİN (K. Ü. Ahmet Keleşoğlu Eğitim fakültesi) Doç. Dr. Mehmet BAŞBUĞ (K. Ü. Ahmet Keleşoğlu Eğitim fakültesi) Prof. Dr. Melek GÖKAY (K. Ü. Ahmet Keleşoğlu Eğitim fakültesi) Prof. Dr. Alaybey KAROĞLU			
Tel:	0506 395 5111			
E-posta	Hamit.Aydemir@hotmail.com			
Adres	Yazır mah. Sezenler sk. 5/10 Selçuklu Konya			